

คำกริยาระดับตรรกะในสารคดีท่องเที่ยว

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ปี พ.ศ. 2525 ได้ระบุว่า สารคดีหมายถึง "เรื่องที่เขียนขึ้นจากเค้าความจริง ไม่ใช่จากจินตนาการ" และ มาลี บุญศิริพันธ์ กล่าวไว้ใน การเขียนสารคดี สำหรับสื่อสิ่งพิมพ์ (2535) ว่า "สารคดี คือข้อเขียนที่ผู้เขียนมีเจตนาเบื้องต้นเพื่อรายงานเรื่องที่เป็นความจริง มิใช่เกิดจากจินตนาการ มีการเรียบเรียงอย่างสละสลวย และมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข่าวสาร ความรู้ รวมทั้งผ่อนคลายผู้อ่านได้ในเวลาเดียวกัน..."

ดังนั้นสารคดีท่องเที่ยว จึงเป็นข้อเขียนที่เขียนขึ้นจากเค้าความจริง มีเนื้อหาเพื่อนำเสนอสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ โดยมีการเรียบเรียงและใช้ภาษาอย่างสละสลวยเพื่อผ่อนคลายผู้อ่านและจูงใจผู้อ่านให้ไปเที่ยวยังสถานที่นั้นๆ

ผู้วิจัยสนใจศึกษาศารคดีท่องเที่ยวเพราะเห็นว่าน่าจะมีการใช้คำกริยาที่หลากหลายในการบรรยายสถานที่ท่องเที่ยวแต่ละแห่ง นอกจากนั้นผู้วิจัยยังสนใจศึกษาคำกริยาแต่ละคำที่ปรากฏใช้ในสารคดีท่องเที่ยวว่ามีองค์ประกอบบังคับเป็นอะไรบ้าง ซึ่งเป็นแนวทางการศึกษาคำกริยาในระดับตรรกะ การวิเคราะห์ภาษาในระดับตรรกะนี้ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการแปลภาษาด้วยคอมพิวเตอร์ได้ และสารคดีท่องเที่ยวก็มีปรากฏเขียนอยู่ในหลายภาษา หากมีการนำผลการวิเคราะห์จำนวนองค์ประกอบบังคับของสารคดีท่องเที่ยวในแต่ละภาษามาเปรียบเทียบกันเพื่อหาความเหมือนหรือความแตกต่างในด้านจำนวนองค์ประกอบบังคับซึ่งเป็นเรื่องที่น่าสนใจไม่น้อย

ในบทนี้ผู้วิจัยจะศึกษาวิเคราะห์คำกริยาในสารคดีท่องเที่ยว ว่ามีลักษณะโครงสร้างระดับตรรกะอย่างไร

การวิเคราะห์คำกริยาในระดับตรรกะ หมายถึง การวิเคราะห์โครงสร้างประโยคพิจารณาว่าต้องมีองค์ประกอบบังคับจำนวนเท่าใดจึงจะเป็นประโยคที่มีเนื้อความสมบูรณ์ คำกริยาหลักของประโยค ดังนั้นถ้าประโยคใดมีคำกริยาเรียงกันหลายคำ ในการวิเคราะห์คำกริยาในระดับนี้จะเลือกวิเคราะห์คำกริยาที่สามารถเป็นคำกริยาหลักได้ที่ละคำ และจะพิจารณาหาองค์ประกอบบังคับของคำกริยาหลักแต่ละคำ โดยเขียนเป็นโครงสร้างว่า

คำกริยา (A0)	หมายถึง	คำกริยาที่มีองค์ประกอบบังคับ 1 ตัว
คำกริยา (A0,A1)	หมายถึง	คำกริยาที่มีองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว
คำกริยา (A0,A1,A2)	หมายถึง	คำกริยาที่มีองค์ประกอบบังคับ 3 ตัว

ตัวอย่าง

... ตรงแก่งวังไทรนี้เอง เราก็ได้เห็นสายน้ำแรง เชี่ยวจัดไหลผ่านแก่งหิน...

ประโยคนี้มีคำกริยาหลัก คือ เห็น, แรง, เชี่ยว และไหลผ่าน องค์ประกอบบังคับของคำกริยาเหล่านี้ได้แก่

คำกริยา (A0,A1)	เห็น (เรา, สายน้ำ)
คำกริยา (A0)	แรง (สายน้ำ)
คำกริยา (A0)	เชียว (สายน้ำ)
คำกริยา (A0,A1)	ไหลผ่าน (สายน้ำ,แก่งหิน).

จากการพิจารณาหาจำนวนองค์ประกอบบังคับข้างต้นสรุปได้ว่า คำกริยาหลักทั้ง 4 ตัวนั้นมีองค์ประกอบบังคับ 1 ตัว คือ คำกริยา (A0) มี 2 คำ ได้แก่คำกริยา "แรง" "เชียว" และองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว คือ คำกริยา (A0,A1) มี 2 คำ ได้แก่คำกริยา "เห็น" "ไหลผ่าน"

3.1 เกณฑ์การพิจารณาหาจำนวนองค์ประกอบบังคับของคำกริยา

1. เนื่องจากประโยคต่างๆ ที่ปรากฏในสารคดีท่องเที่ยวเป็นประโยคในโครงสร้างพื้นผิว จึงอาจจะมีการละส่วนใดส่วนหนึ่งของประโยค เช่น ละประธาน ละกรรม เป็นต้น ในการวิเคราะห์ระดับตรรกะนี้ผู้วิจัยจะนำสิ่งที่ละมาวิเคราะห์เป็นองค์ประกอบบังคับด้วย

เช่น

"เธอกินข้าวหรือยัง"	=	กิน (เธอ, ข้าว)
"กินแล้ว"	=	กิน (ฉัน, ข้าว)

คำกริยา กิน ในประโยคที่ 2 ต้องนำส่วนที่ละ คือ ฉัน และ ข้าว มาพิจารณาด้วย คำกริยา "กิน" จึงจัดอยู่ในกลุ่มคำกริยาที่มีองค์ประกอบบังคับ 2 ตัวในโครงสร้างระดับตรรกะเสมอ

2. การพิจารณาหาองค์ประกอบบังคับของคำกริยาแต่ละคำ จะต้องพิจารณาความสัมพันธ์ทางความหมายระหว่างคำกริยาและส่วนที่จำเป็นต้องปรากฏร่วมกัน คือไม่สามารถละได้และเรียกส่วนนี้ว่า องค์ประกอบบังคับ

เช่น

"เมื่อวานฉันกินข้าวที่โรงอาหาร"

กิน (ฉัน, ข้าว)

คำกริยา "กิน" มีองค์ประกอบบังคับเพียง 2 ตัว คือ "ฉัน" และ "ข้าว" องค์ประกอบบังคับทั้ง 2 ตัวนี้ไม่สามารถละได้ เพราะคำกริยา "กิน" ต้องบอกว่าใครกินอะไร ส่วนจะกินที่ไหน หรือเมื่อไรนั้นไม่ใช่องค์ประกอบบังคับ เพราะสามารถละได้และเมื่อละแล้วก็ไม่ทำให้ความสมบูรณ์ของคำกริยา "กิน" เสียไป

3. ในกรณีที่องค์ประกอบบังคับตัวที่ 2 และ ตัวที่ 3 ปรากฏค้ำบพบท ในการวิเคราะห์อาจคงค้ำบพบทไว้หรือตัดออกก็ได้ แต่ในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ผู้วิจัยจะตัดค้ำบพบทออก เช่น

"เขาให้หนังสือแก่เด็ก" ให้ (เขา, หนังสือ, เด็ก)

องค์ประกอบบังคับตัวที่ 3 ในที่นี้คือ "เด็ก"

4. การวิเคราะห์ประโยคโครงสร้างระดับตรรกะต้องวิเคราะห์จากประโยคความเดียวที่เป็นประโยคกรตุวาก (active voice) เท่านั้น

3.2 การแบ่งคำกริยาระดับตรรกะ

การแบ่งคำกริยาระดับตรรกะในสารคดีท่องเที่ยว ผู้วิจัยแบ่งคำกริยาออกเป็น 3 ประเภท คือ คำกริยาแสดงสภาพ คำกริยาแสดงอาการ และคำกริยาแสดงความรู้สึก โดยใช้ผลการวิจัย ของ ภาณุ สังขะวรรณ (2527) เป็นหลัก ดังนี้

ก. คำกริยาแสดงสภาพ

คือ คำกริยาที่แสดงสภาพขององค์ประกอบบังคับ หรือแสดงลักษณะขององค์ประกอบ บังคับที่เป็นอยู่ในขณะนั้น ว่ามีสภาพ ลักษณะหรือคุณสมบัติเป็นอย่างไร เช่น สวย ดี งาม สูง ต่ำ กว้าง แคบ ลึก ฯลฯ

หลักในการจำแนกคำกริยาชนิดนี้ออกจากคำกริยาชนิดอื่นๆ สามารถทำได้โดยการตั้งคำถามว่า "ใครเป็นอย่างไร" และ "อะไรเป็นอย่างไร" หากตอบคำถามทั้งคู่นี้ได้แล้ว คำกริยานั้นถือเป็นคำกริยาแสดงสภาพ เช่น

ข้อความ "แดงสวย"

ถาม แดงเป็นอย่างไร?

ตอบ แดง / สวย /

สวย เป็น คำกริยาแสดงสภาพ

แดง เป็น ผู้มีสภาพ

ข้อความ "แดงใจน้อย"

ถาม แดงเป็นอย่างไร?

ตอบ แดง / ใจน้อย /

ใจน้อย เป็น คำกริยาแสดงสภาพ

แดง เป็น ผู้มีสภาพ

ข. คำกริยาแสดงอาการ

คือ คำกริยาที่แสดงอาการขององค์ประกอบบังคับ โดยองค์ประกอบบังคับจะเป็นผู้กระทำกริยานั้นๆ เช่น กิน เดิน วิ่ง ช็อค ขาย ปีน นอน นั่ง บ่น ฯลฯ

หลักในการจำแนกคำกริยาชนิดนี้ออกจากคำกริยาชนิดอื่นๆ สามารถทำได้โดยการตั้งคำถามว่า "ใครทำอะไร" และ "เกิดอะไรขึ้นกับใคร" หากตอบคำถามทั้งคู่นี้ได้แล้ว คำกริยานั้นถือเป็นคำกริยาแสดงอาการ เช่น

ข้อความ "แดงหัวเราะ"

ถาม แดงทำอะไร?

ตอบ แดง / หัวเราะ /

หัวเราะ เป็น คำกริยาแสดงอาการ

แดง เป็น ผู้ทำอาการหัวเราะ

ข้อความ "แดงหกล้ม"

ถาม เกิดอะไรขึ้นกับแดง?

ตอบ แดง / หกล้ม /

หกล้ม เป็นคำกริยาแสดงอาการ

แดง เป็นผู้กระทำอาการหกล้ม

ค. คำกริยาแสดงความรู้สึก

คือ คำกริยาที่แสดงความรู้สึกขององค์ประกอบบังคับ แสดงอารมณ์ หรือแสดงการรับรู้ด้วยประสาทสัมผัส เช่น เงา รัก กลัว โกรธ เกลียด ดีใจ เสียใจ ฯลฯ

หลักในการจำแนกคำกริยาชนิดนี้ออกจากคำกริยาชนิดอื่นๆ สามารถทำได้โดยการตั้งคำถามว่า "ใครรู้สึกอย่างไร" และ "ใครคิดอย่างไร" หากตอบคำถามทั้งคู่นี้ได้แล้ว คำกริยานั้นถือเป็นคำกริยาแสดงความรู้สึก เช่น

ข้อความ "แดงโกรธ"

ถาม แดงรู้สึกอย่างไร?

ตอบ แดง / โกรธ

โกรธ เป็น คำกริยาแสดงความรู้สึก

แดง เป็น ผู้แสดงความรู้สึกเจ็บ

จากการวิจัยคำกริยาระดับตรรกะในสารคดีท่องเที่ยว ผู้วิจัยพบว่ามีความหลากหลาย
ดังนี้

3.2.1 คำกริยาแสดงสภาพ

ในสารคดีท่องเที่ยวพบคำกริยาแสดงสภาพจำนวน 395 คำ และอาจแบ่งออกเป็นชนิดย่อยๆ ได้ 3 ชนิด ได้แก่

1. คำกริยาแสดงสภาพที่บอกบอกลักษณะหรือคุณสมบัติ
2. คำกริยาแสดงสภาพทำนองเดียวกัน
3. คำกริยาแสดงสภาพที่ต้องมีผู้อื่นหรือสิ่งอื่นมาช่วยเสริมความหมายให้ชัดเจนขึ้น

3.2.1.1 คำกริยาแสดงสภาพที่บอกลักษณะหรือคุณสมบัติ

หมายถึง คำกริยาที่แสดงสภาพ ลักษณะ หรือคุณสมบัติขององค์ประกอบบังคับ เท่าที่พบในสารคดีท่องเที่ยว พบคำกริยาแสดงสภาพชนิดนี้ มีทั้งที่เป็นคำกริยาเดี่ยว คำกริยาประสม คำกริยาซ้ำ และคำกริยาซ้อน เช่น

คำกริยาเดี่ยว

มีจำนวน 104 คำ คิดเป็นร้อยละ 26.32 จากจำนวนคำกริยาแสดงสภาพทั้งหมด 395 คำ

ตัวอย่าง

ก. คำกริยา กว้าง

ข้อความ ... พื้นที่ของถ้ำนี้กว้างมาก...

(ถ้ำไทร . 2514)

กว้าง (พื้นที่ของถ้ำ)

กว้าง เป็นคำกริยาแสดงสภาพที่บอกลักษณะหรือคุณสมบัติ และต้องปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับเพียง 1 ตัว ในที่นี้ คือ พื้นที่ของถ้ำ

ข. คำกริยา จาง

ข้อความ ...หากวันใดที่สายหมอกจางลงก็จะแลเห็นทัศนียภาพรอบๆภูวกว้างไกลสุดสายตา...

(ทุ่งดอกไม้ละลานตาที่ป่าฝนบนภูสอยดาว,2537)

จาง(สายหมอก)

จาง เป็นคำกริยาแสดงสภาพที่บอกลักษณะหรือคุณสมบัติ และต้องปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับเพียง 1 ตัว ในที่นี้ คือ สายหมอก

ค. คำกริยา น้อย

ข้อความ ... คงเป็นเพราะหน้านี้เป็นหน้าแล้งน้ำจึงน้อย...

(ผู้อุทยานเขาเขียว , 2512)

น้อย(น้ำ)

น้อย เป็นคำกริยาแสดงสภาพที่บอกลักษณะหรือคุณสมบัติ และต้องปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับเพียง 1 ตัว ในที่นี้ คือ น้ำ

คำกริยาประสม

มีจำนวน 30 คำ คิดเป็นร้อยละ 7.59 จากจำนวนคำกริยาแสดงสภาพทั้งหมด 395 คำ
เช่น

ก. คำกริยา หน้าม้าน

ข้อความ ... ถึงกระนั้นก็ดี ช่างภาพฝีมือดีก็หน้าม้านไป...

(ถ้าพระงาม , 2513)

หน้าม้าน (ช่างภาพฝีมือดี)

หน้าม้าน เป็นคำกริยาแสดงสภาพที่บอกลักษณะหรือคุณสมบัติ และต้องปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับเพียง 1 ตัว ในที่นี้ คือ ช่างภาพฝีมือดี

ข. คำกริยา หายหน้า

ข้อความ ... ต่อมาคนแปลกหน้าถูกชาวบ้านขโมยถ้วยชาม จึงหายหน้าไป...

(คุณหมิงและก๊วยหลินเมืองเลย , 2542)

หายหน้า (คนแปลกหน้า)

หายหน้า เป็นคำกริยาแสดงสภาพที่บอกลักษณะหรือคุณสมบัติ และต้องปรากฏร่วมกับ
องค์ประกอบบังคับเพียง 1 ตัว ในที่นี้ คือ คนแปลกหน้า

ค. คำกริยา บางตา

ข้อความ ... สายหมอกบางตาลง...

(ทุ่งดอกไม้ละลานตาที่ป่าฝนบนภูสอยดาว, 2537)

บางตา (สายหมอก)

บางตา เป็นคำกริยาแสดงสภาพที่บอกลักษณะหรือคุณสมบัติ และต้องปรากฏร่วมกับ
องค์ประกอบบังคับเพียง 1 ตัว ในที่นี้ คือ สายหมอก

คำกริยาซ้ำ

มีจำนวน 17 คำ คิดเป็นร้อยละ 4.30 จากจำนวนคำกริยาแสดงสภาพทั้งหมด 395 คำ

เช่น

ก. คำกริยา เล็กๆ

ข้อความ ... วังตะเคียนเป็นเพียงสถานีหยุดรถเล็กๆ...

(วังตะเคียน , 2510)

เล็กๆ (สถานีหยุดรถ)

เล็กๆ เป็นคำกริยาแสดงสภาพที่บอกลักษณะหรือคุณสมบัติ และต้องปรากฏร่วมกับ
องค์ประกอบบังคับเพียง 1 ตัว ในที่นี้ คือ สถานีหยุดรถ

ข. คำกริยา สวยๆ

ข้อความ ... มีบางตอนที่เป็นที่โล่งมีพันธุ์ไม้ดอกไม้สวยๆมากมาย...

(เขาสอยดาวป่าสุดท้ายของตะวันออก , 2517)

สวยๆ (พันธุ์ไม้ดอกไม้)

สวยๆ เป็นคำกริยาแสดงสภาพที่บอกลักษณะหรือคุณสมบัติ และต้องปรากฏร่วมกับ
องค์ประกอบบังคับเพียง 1 ตัว ในที่นี้ คือ พันธุ์ไม้ดอก

ค. คำกริยา แหลมๆ

ข้อความ ...พวดานถ้ำนั้นมีหินย้อยหลมๆรุงรังระดาเต็มไปหมดเหมือนรากไทร
ย้อย...

(กุยบุรี , 2515)

หลมๆ (หินย้อย)

หลมๆ เป็นคำกริยาแสดงสภาพที่บอกลักษณะหรือคุณสมบัติ และต้องปรากฏร่วมกับ
องค์ประกอบบังคับเพียง 1 ตัว ในที่นี้ คือ หินย้อย

คำกริยาซ้อน

มีจำนวน 204 คำ คิดเป็นร้อยละ 51.64 จากจำนวนคำกริยาแสดงสภาพทั้งหมด 395 คำ
เช่น

ก. คำกริยา บุดเสีย

ข้อความ ...และอีกประการหนึ่งข้าวหนึ่งนั้นบุดเสียยากกว่าข้าวสุกแถมยังอิมทน
ด้วย...

(สูยอดดอยหลวง ,2533)

บุดเสีย(ข้าวหนึ่ง)

บุดเสีย เป็นคำกริยาแสดงสภาพที่บอกลักษณะหรือคุณสมบัติ และต้องปรากฏร่วมกับ
องค์ประกอบบังคับเพียง 1 ตัว ในที่นี้ คือ ข้าวหนึ่ง

ข. คำกริยา กว้างใหญ่

ข้อความ ...เรายังเดินทางต่อไปบนผืนน้ำกว้างใหญ่สุดขอบฟ้า...
(วันที่ลมร้อนย้อนคืนสู่หมู่เกาะอ่างทอง ,2540)
กว้างใหญ่(ผืนน้ำ)

กว้างใหญ่ เป็นคำกริยาแสดงสภาพที่บอกลักษณะหรือคุณสมบัติ และต้องปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับเพียง 1 ตัว ในที่นี้ คือ ผืนน้ำ

ค. คำกริยา สวยงาม

ข้อความ ...พัทธยาเป็นบริเวณที่มีชายทะเลสวยงามอีกแห่งหนึ่ง...
(เกาะสาก,2508)
สวยงาม(ชายทะเล)

สวยงาม เป็นคำกริยาแสดงสภาพที่บอกลักษณะหรือคุณสมบัติ และต้องปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับเพียง 1 ตัว ในที่นี้ คือ ชายทะเล

3.2.1.2 คำกริยาแสดงสภาพทำนองเดียวกัน

หมายถึง คำกริยาที่แสดงสภาพ ที่บอกการเปรียบเทียบระหว่างองค์ประกอบบังคับ 2 ตัวว่ามีลักษณะทำนองเดียวกัน เท่าที่พบในสารคดีท่องเที่ยว พบคำกริยาแสดงสภาพชนิดนี้ มีทั้งที่เป็นคำกริยาเดี่ยว และคำกริยาซ้อน เช่น

คำกริยาเดี่ยว

มีจำนวน 7 คำ คิดเป็นร้อยละ 1.77 จากจำนวนคำกริยาแสดงสภาพทั้งหมด 395 คำ เช่น

ก. คำกริยา คล้าย

ข้อความ ...ลักษณะของดินในบริเวณนั้นคล้ายจอมปลวก...

(กุยบุรี , 2515)

คล้าย (ลักษณะของดินบริเวณนั้น, จอมปลวก)

คล้าย เป็นคำกริยาแสดงสภาพทำนองเดียวกัน และต้องปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว ในที่นี้ คือ ลักษณะของดินบริเวณนั้น และ จอมปลวก

ข. คำกริยา เหมือน

ข้อความ ...ระยะนี้ทางบางตอนมีสภาพเหมือนเตาเผา...

(ลัดไปเที่ยวแคนยอนน้อย , 2516)

เหมือน(สภาพทางบางตอน, เตาเผา)

เหมือน เป็นคำกริยาแสดงสภาพทำนองเดียวกัน และต้องปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว ในที่นี้ คือ สภาพทางบางตอน และ เตาเผา

ข้อสังเกต

องค์ประกอบบังคับตัวที่ 1 และตัวที่ 2 ที่ปรากฏกับคำกริยาแสดงสภาพทำนองเดียวกัน สามารถสลับตำแหน่งกันได้โดยที่ความหมายของประโยคคงเดิม ต่างเพียงแต่การเน้น คือ องค์ประกอบบังคับตัวที่ 1 จะหมายถึงผู้ทรงสภาพ ส่วนองค์ประกอบบังคับตัวที่ 2 หมายถึงผู้ร่วมทรงสภาพอย่างเดียวกัน

3.2.1.3 คำกริยาแสดงสภาพที่ต้องมีผู้อื่นหรือสิ่งอื่นมาช่วยเสริมความหมายให้ชัดเจนขึ้น

หมายถึง คำกริยาที่แสดงสภาพที่มีความหมายบ่งบอกสภาพขององค์ประกอบบังคับที่หมายถึงผู้ทรงสภาพ แต่ยังไม่ชัดเจนพอ จึงต้องมีองค์ประกอบบังคับอีกตัวที่ผู้เสริมความหมายหรือเป็นสิ่งที่เสริมความหมายช่วยให้คำกริยาที่มีความสมบูรณ์ เท่าที่พบในสารคดีท่องเที่ยว พบคำกริยาแสดงสภาพชนิดนี้ มีทั้งที่เป็นคำกริยาเดี่ยว และคำกริยาซ้อน ดังนี้

คำกริยาเดี่ยว

มีจำนวน 18 คำ คิดเป็นร้อยละ 4.55 จากจำนวนคำกริยาแสดงสภาพทั้งหมด 395 คำ เช่น

ก. คำกริยา คือ

ข้อความ ...คนนำทางของเราคือ คุณ เย้ย...

(แก่งหินเพิง ,2506)

คือ (คนนำทางของเรา,คุณเย้ย)

คือ เป็นคำกริยาแสดงสภาพที่ต้องมีผู้อื่นหรือสิ่งอื่นมาช่วยเสริมความหมายให้ชัดเจนขึ้น และต้อง ปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว ในที่นี้ คือ คนนำทางของเรา และ คุณเย้ย

ข. คำกริยา เป็น

ข้อความ ...ทะเลงามสีไพลินแห่งนี้ เป็นส่วนหนึ่งของน่านน้ำไทย...

(อ้นดามัน ทะเลสีไพลิน , 2536)

เป็น (ทะเล,ส่วนหนึ่งของน่านน้ำไทย)

เป็น เป็นคำกริยาแสดงสภาพที่ต้องมีผู้อื่นหรือสิ่งอื่นมาช่วยเสริมความหมายให้ชัดเจนขึ้น และต้อง ปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว ในที่นี้ คือ ทะเล และ ส่วนหนึ่งของน่านน้ำไทย

ค. คำกริยา มี

ข้อความ ...ภูกระดึงมีพืชพรรณไม้...

(เลยดินแดนแห่งขุนเขามหัศจรรย์, 2541)

มี (ภูกระดึง, พืชพรรณไม้)

มี เป็นคำกริยาแสดงสภาพที่ต้องมีผู้อื่นหรือสิ่งอื่นมาช่วยเสริมความหมายให้ชัดเจนขึ้น และต้อง ปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว ในที่นี้ คือ ภูกระดึง และ พืชพรรณไม้

คำกริยาซ้อน

มีจำนวน 10 คำ คิดเป็นร้อยละ 2.53 จากจำนวนคำกริยาแสดงสภาพทั้งหมด 395 คำ เช่น

ก. คำกริยา ขาดแคลน

ข้อความ ...เพื่อนำหนังสือและเสื้อผ้าที่โรงเรียนในกรุงเทพฯ ฝากมาให้นักเรียนที่ขาดแคลนใน อ. ร่องวาง...

(ลัดไปเที่ยวแคนยอนน้อย, 2516)

ขาดแคลน (นักเรียน, หนังสือและเสื้อผ้า)

ขาดแคลน เป็นคำกริยาแสดงสภาพที่ต้องมีผู้อื่นหรือสิ่งอื่นมาช่วยเสริมความหมายให้ชัดเจนขึ้น และต้อง ปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว ในที่นี้ คือ นักเรียน และ หนังสือและเสื้อผ้า

3.2.2 คำกริยาแสดงอาการ

คือ คำกริยาที่ใช้แสดงอาการต่างๆขององค์ประกอบบังคับ โดยองค์ประกอบบังคับจะเป็นผู้ทำอาการต่างๆ คำกริยาชนิดนี้เท่าที่พบในสารคดีท่องเที่ยวมีจำนวน 742 คำ และอาจแบ่งออกเป็นชนิดย่อยๆ ได้ 6 ชนิด ดังนี้

1. คำกริยาแสดงอาการที่ไม่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่น จะมีลักษณะอาการที่ไม่กระทบกระเทือนต่างๆ คือ

- 1.1 ทำอยู่กับที่
- 1.2 มีการเคลื่อนที่
- 1.3 ปรากฏสถานที่

2. คำกริยาอาการที่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่น จะมีลักษณะอาการที่กระทบกระเทือน ต่างๆ คือ

- 2.1 ทำให้ผู้อื่นหรือสิ่งอื่นเปลี่ยนสภาพไปจากเดิม
- 2.2 ทำให้ผู้อื่นหรือสิ่งอื่นเคลื่อนที่

3. คำกริยาแสดงอาการที่ทำร่วมกับผู้อื่น
4. คำกริยาอาการที่เป็นผลต่อสิ่งอื่น
5. คำกริยาอาการที่มีผู้อื่นหรือสิ่งอื่นเป็นจุดหมาย
6. คำกริยาอาการที่มีผู้อื่นหรือสิ่งอื่นมาช่วยเสริมให้ความหมายชัดเจนยิ่งขึ้น

3.2.2.1 คำกริยาแสดงอาการที่ไม่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่น

หมายถึงคำกริยาแสดงอาการที่ผู้ทำอาการทำกริยานั้นเอง โดยไม่กระทบกระเทือนถึงผู้ใดหรือสิ่งใด ไม่เป็นเหตุให้ผู้ใดเปลี่ยนสภาพ โดยอาจจะทำอยู่กับที่ หรือมีการเคลื่อนที่ และบางครั้งอาจจะมีสถานที่ปรากฏระหว่างทำกริยาก็ได้ คำกริยาชนิดนี้อาจแบ่งเป็นชนิดย่อยๆ ได้แก่

3.2.2.1.1. คำกริยาแสดงอาการที่ไม่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่นที่ทำอยู่กับที่ เท่าที่พบในสารคดีท่องเที่ยวพบคำกริยาแสดงอาการชนิดนี้ จำนวน 116 คำ และพบคำกริยาแสดงอาการชนิดนี้ มีทั้งที่เป็น คำกริยาเดี่ยว คำกริยาประสม และคำกริยาซ้อน ดังนี้

คำกริยาเดี่ยว

มีจำนวน 57 คำ คิดเป็นร้อยละ 7.68 จากจำนวนคำกริยาแสดงอาการทั้งหมด 742 คำ
ตัวอย่าง

ก. คำกริยา ตื่น

ข้อความ ... รุ่งขึ้นผมตื่นแต่เช้าตรู่...

(สุอุทยานเขาเขียว , 2512)

ตื่น (ผม)

ตื่น เป็นคำกริยาแสดงอาการที่ไม่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่นที่ทำอยู่กับที่ และต้องปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับ 1 ตัว ในที่นี้ คือ ผม

ข. คำกริยา นอน

ข้อความ ... เ้านี้เราก็นอนกันได้สบาย...

(ภูหลวง , 2511)

นอน (เรา)

นอน เป็นคำกริยาแสดงอาการที่ไม่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่นที่ทำอยู่กับที่ และต้องปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับ 1 ตัว ในที่นี้ คือ เรา

คำกริยาประสม

มีจำนวน 21 คำ คิดเป็นร้อยละ 2.83 จากจำนวนคำกริยาแสดงอาการทั้งหมด 742 คำ เช่น
ตัวอย่าง

ก. คำกริยา อมยิ้ม

ข้อความ ... ทุกคนในรถอมยิ้ม...

(เสียงดาวอีกตำนานแห่งขุนเขา , 2539)

อมยิ้ม (ทุกคนในรถ)

อมยิ้ม เป็นคำกริยาแสดงอาการที่ไม่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่นที่ทำอยู่กับที่ และ
ต้องปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับ 1 ตัว ในที่นี้ คือ ทุกคนในรถ

ข. คำกริยา ตั้งหลัก

ข้อความ ... เราโบกรถกลับไปตั้งหลักที่ปากช่อง...

(ถ้าไทร , 2513)

ตั้งหลัก (เรา,ที่ปากช่อง)

ตั้งหลัก เป็นคำกริยาแสดงอาการที่ไม่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่นที่ทำอยู่กับที่ และ
ต้องปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว ในที่นี้ คือ เรา และ ปากช่อง

คำกริยาซ้อน

มีจำนวน 38 คำ คิดเป็นร้อยละ 5.12 จากจำนวนคำกริยาแสดงอาการทั้งหมด 742 คำ
ตัวอย่าง

ก. คำกริยา **จับหลัก**

ข้อความ ... เอ้อ ผู้เขียนอยากจะจับหลักสักตั้ง คงจะฝันดี...

(ไปหัวหินกับรถพิเศษ , 2503)

จับหลัก (ผู้เขียน)

จับหลัก เป็นคำกริยาแสดงอาการที่ไม่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่นที่ทำอยู่กับที่ และต้องปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับ 1 ตัว ในที่นี้ คือ ผู้เขียน

ข. คำกริยา **อาบน้ำอาบท่า**

ข้อความ ...เมื่อไปถึงผมจึงรีบอาบน้ำอาบท่าแล้วเข้านอนกันแต่หัวค่ำ...

(ท่องป่าขุนน้ำวังสู่ยอดดอยหลวง , 2533)

อาบน้ำอาบท่า (ผม)

อาบน้ำอาบท่า เป็นคำกริยาแสดงอาการที่ไม่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่นที่ทำอยู่กับที่ และต้องปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับ 1 ตัว ในที่นี้ คือ ผม

3.2.2.1.2 คำกริยาแสดงอาการที่ไม่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่นที่มีการเคลื่อนที่ ในสารคดีท่องเที่ยวพบคำกริยาแสดงอาการชนิดนี้ จำนวน 75 คำ และพบคำกริยาแสดงอาการชนิดนี้ มีทั้งที่เป็น คำกริยาเดี่ยว คำกริยาประสม และคำกริยาซ้อน ดังนี้

คำกริยาเดี่ยว

มีจำนวน 52 คำ คิดเป็นร้อยละ 7.00 จากจำนวนคำกริยาแสดงอาการทั้งหมด 742 คำ

ตัวอย่าง

ก. คำกริยา **กลับ**

ข้อความ ...สำหรับพวกเราวันนั้นพอตกบ่ายก็อำลาคุณไสวลงเรือกลับพัทยาจริงๆ เหมือนกัน...

(เกาะสาก, 2508)

กลับ (พวกเรา, พัทยา)

กลับ เป็นคำกริยาแสดงอาการที่ไม่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่นที่มีการเคลื่อนที่ และต้องปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว ในที่นี้ คือ พวกเรา และ พัทยา

ข. คำกริยา ปีน

ข้อความ ...พวกเราก็เริ่มปีนเขาเพื่อขึ้นไปชมถ้ำพระงาม...
(ถ้ำพระงาม, 2513)

ปีน (พวกเรา, เขา)

ปีน เป็นคำกริยาแสดงอาการที่ไม่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่นที่มีการเคลื่อนที่ และต้องปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว ในที่นี้ คือ พวกเรา และ เขา

ค. คำกริยา วิ่ง

ข้อความ ...จึงทำให้รถนำเที่ยววิ่งผ่านกำแพงเพชรไปอย่างน่าเสียดาย...
(น้ำตกคลองลาน, 2518)

วิ่ง (รถนำเที่ยว)

วิ่ง เป็นคำกริยาแสดงอาการที่ไม่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่นที่มีการเคลื่อนที่ และต้องปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับ 1 ตัว ในที่นี้ คือ รถนำเที่ยว

คำกริยาประสม

มีจำนวน 8 คำ คิดเป็นร้อยละ 1.07 จากจำนวนคำกริยาแสดงอาการทั้งหมด 742 คำ
ตัวอย่าง

ก. คำกริยา เดินเท้า

ข้อความ ...พวกเราจึงเดินเท้าต่อมายังลานสนที่โหล่นแต่ ...

(เลยดินแดนแห่งขุนเขามหัศจรรย์, 2541)

เดินเท้า (พวกเรา, ลานสนที่ไหลนแต่้)

เดินเท้า เป็นคำกริยาแสดงอาการที่ไม่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่นที่มีการเคลื่อนที่ และต้องปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว ในที่นี้ คือ พวกเรา และ ลานสนที่ไหลนแต่้

ข. คำกริยา บ่ายหน้า

ข้อความ ...ผมตกใจเหมือนกัน นี่กว่าเป็นเสียงอะไรก็หงนขึ้นไปดู ปรากฏว่าเป็นเสียงนกขนาดใหญ่มากกำลังบินบ่ายหน้าไปทางทิศเหนืออย่างรวดเร็ว...
(สู่อุทยานเขาเขียว, 2512)

บ่ายหน้า (นก, ทิศเหนือ)

บ่ายหน้า เป็นคำกริยาแสดงอาการที่ไม่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่นที่มีการเคลื่อนที่ และต้องปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว ในที่นี้ คือ นก และ ทิศเหนือ

ค. คำกริยา เดินป่า

ข้อความ ...พรรคพวกจากองค์การซีโต้ ซึ่งตั้งใจเดินป่าไปล่าสัตว์ที่บ้องตี้ก็ต้องอาศัยพรานนำทางออกเดินจากหมู่บ้านนี้อยู่แล้ว ...
(บันทึกจากแม่น้ำแคว , 2509)

เดินป่า (พรรคพวกจากองค์การซีโต้, บ้องตี้)

เดินป่า เป็นคำกริยาแสดงอาการที่ไม่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่นที่มีการเคลื่อนที่ และต้องปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว ในที่นี้ คือ พรรคพวกจากองค์การซีโต้ และ บ้องตี้

คำกริยาซ้ำ

มีจำนวน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 0.13 จากจำนวนคำกริยาแสดงอาการทั้งหมด 742 คำ
ตัวอย่าง

คำกริยา ขึ้น ๆ ลง ๆ

ข้อความ ...เส้นทางเดินป่าศึกษาธรรมชาติบนภูหลวงนับเป็นเส้นทางสัมผัสธรรมชาติที่งดงามและไม่หนักหนาสาหัสสำหรับเราจนเกินไป เพราะเป็นการเดินอยู่บนที่ราบยอดภูสูง ไม่ต้องขึ้น ๆ ลง ๆเขามากนัก...

(เลยดินแดนแห่งขุนเขามหัศจรรย์ ,2541)

ขึ้น ๆ ลง ๆ (เรา,เขา)

ขึ้น ๆ ลง ๆ เป็นคำกริยาแสดงอาการที่ไม่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่นที่มีการเคลื่อนที่ และต้องปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว ในที่นี้ คือ เรา และ เขา

คำกริยาซ้อน

มีจำนวน 15 คำ คิดเป็นร้อยละ 2.02 จากจำนวนคำกริยาแสดงอาการทั้งหมด 742 คำ
ตัวอย่าง

ก. คำกริยา ปายปิ้น

ข้อความ ...เราก็อพบเจ้าค่างแว่นถิ่นใต้อีกครั้ง ซึ่งโหนตัวจากกิ่งนั้นไปกิ่งนี้ก่อนกระโจนขึ้นหน้าผาแล้วปายปิ้นต่อไปอย่างไม่สนใจว่าจะมีใครเฝ้ามองอยู่...

(วันที่ลมร้อนย่อนคืนสู่หมู่เกาะอ่างทอง ,2540)

ปายปิ้น (เจ้าค่างแว่นถิ่นใต้,หน้าผา)

ปายปิ้น เป็นคำกริยาแสดงอาการที่ไม่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่นที่มีการเคลื่อนที่ และต้องปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว ในที่นี้ คือ เจ้าค่างแว่นถิ่นใต้ และ หน้าผา

ข. คำกริยา ปีนป่าย

ข้อความ ...เราเดินทวนสายน้ำขึ้นไปเรื่อยๆ ปีนป่ายไปตามโขดหินน้อยใหญ่...
(วันที่ลมร้อนย้อนคืนสู่หมู่เกาะอ่างทอง , 2540)
ปีนป่าย (เรา, โขดหินน้อยใหญ่)

ปีนป่าย เป็นคำกริยาแสดงอาการที่ไม่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่นที่มีการเคลื่อนที่ และต้องปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว ในที่นี้ คือ เรา และ โขดหินน้อยใหญ่

ค. คำกริยา พวยพุ่ง

ข้อความ ...สายน้ำตามพื้นดินพวยพุ่ง(จากพื้นดิน)มาปะทะพวกเราอย่างแรง...
(แก่งหินเพิง , 2506)
พวยพุ่ง (สายน้ำตามพื้นดิน,พื้นดิน)

พวยพุ่ง เป็นคำกริยาแสดงอาการที่ไม่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่นที่มีลักษณะเคลื่อนที่ และต้องปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว ในที่นี้ คือ สายน้ำตามพื้นดินและ พื้นดิน

3.2.2.1.3 คำกริยาแสดงอาการที่ไม่กระทบกระเทือนผู้อื่นชนิดปรากฏกับสถานที่
ในสารคดีท่องเที่ยวพบคำกริยาแสดงอาการชนิดนี้มักมีองค์ประกอบบังคับเป็นผู้ทำอาการและสถานที่เกิดอาการ เท่าที่พบในสารคดีท่องเที่ยวมีแต่ คำกริยาเดี่ยว จำนวน 11 คำ คิดเป็นร้อยละ 1.48 จากจำนวนคำกริยาทั้งหมด 742 คำ

ตัวอย่าง

ก. คำกริยา เกาะ

ข้อความ ...ผมสังเกตเห็นนกปรอดภูเขาหลายตัวเกาะอยู่บนกิ่งไม้...
(เชียงใหม่อีกตำนานแห่งขุนเขา , 2539)
เกาะ (นกปรอดภูเขาหลายตัว,บนกิ่งไม้)

เกาะ เป็นคำกริยาแสดงอาการที่ไม่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่นที่ปรากฏสถานที่ และต้องปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว ในที่นี้ คือ นกปรอดตมูเขาหลายตัว และ กิ่งไม้

ข. คำกริยา ผ่าน

ข้อความ ...พวกเราพากันตะเกียกตะกายลอดผ่านช่องหินเล็กๆเรียกว่าซุ้มคารวะ...

(คุณหมิงและก๊วยหลินเมืองเลย , 2542)

ผ่าน (พวกเรา, ช่องหิน)

ผ่าน เป็นคำกริยาแสดงอาการที่ไม่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่นที่ปรากฏสถานที่ และต้องปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว ในที่นี้ คือ พวกเรา และ ช่องหิน

ค. คำกริยา ถึง

ข้อความ ...ผมย้อนลงมา ตามเส้นทางสายพิชณูโลกหล่มสักประมาณ 3 กิโลเมตร ถึงสามแยกบ้านแยง แล้วเลี้ยวขวา...

(บันทึกการแสวงหาสุดยอดน้ำตกตอนล่าง , 2530)

ถึง (ผม, สามแยกบ้านแยง)

ถึง เป็นคำกริยาแสดงอาการที่ไม่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่นที่ปรากฏสถานที่ และต้องปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว ในที่นี้ คือ ผม และ สามแยกบ้านแยง

3.2.2.2 คำกริยาแสดงอาการที่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่น

หมายถึง คำกริยาที่ทำให้ผู้อื่น เปลี่ยนอาการหรือสภาพไปจากเดิม หรืออาจจะทำให้ผู้อื่นเคลื่อนที่จากที่หนึ่งไปสู่อีกที่หนึ่ง โดยผู้ทำอาการอาจจะเคลื่อนที่ไปด้วยหรือไม่ก็ได้ คำกริยาชนิดนี้อาจแบ่งย่อยเป็น 2 ลักษณะดังนี้

3.2.2.2.1 คำกริยาแสดงอาการที่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่นและทำให้ผู้อื่นหรือสิ่งอื่นเปลี่ยนสภาพไปจากเดิม ในสารคดีท่องเที่ยวพบคำกริยาแสดงอาการชนิดนี้ มีทั้งที่เป็นคำกริยาเดี่ยว คำกริยาประสม คำกริยาซ้ำ และคำกริยาซ้อน ดังนี้

คำกริยาเดี่ยว

มีจำนวน 193 คำ คิดเป็นร้อยละ 26.01 จากจำนวนคำกริยาแสดงอาการทั้งหมด 742 คำ ตัวอย่าง

ก. คำกริยา ฉีก

ข้อความ ...เขาเล่าว่า เจ้าตัวบึ้งนี่ถ้าเอามาบั้งกินแล้วกลิ่นหอม ฉีกเนื้อข้างในกินแล้วอร่อยเหมือนเนื้อไก่...

(ไปหัวหินกับรถพิเศษ, 2503)

ฉีก (เขา,เนื้อข้างใน)

ฉีก เป็นคำกริยาแสดงอาการที่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่นและทำให้ผู้อื่นหรือสิ่งอื่นเปลี่ยนสภาพไปจากเดิมและต้องปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว ในที่นี้ คือ เขา และ เนื้อข้างใน

ข. คำกริยา ถาง

ข้อความ ...พอดีใกล้เวลาค่ำ คณะของเราจำเป็นต้องหาที่พัก การจัดที่พักนอนก็ไม่ยากอะไรนัก เราช่วยกันถางพื้นที่ให้เรียบ เอาใบไม้มาปูเข้า และก็เอาผ้าพลาสติกมากาง...

(ภูหลวง , 2511)

ถาง (เรา,พื้นที่)

ถาง เป็นคำกริยาแสดงอาการที่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่นและทำให้ผู้อื่นหรือสิ่งอื่นเปลี่ยนสภาพไปจากเดิมและต้องปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว ในที่นี้ คือ เรา และ พื้นที่

ค. คำกริยา กาง

ข้อความ ...นั่นคือเราหลงกลับมาทางเก่าแล้วเราก็ต้องเอาเข็มทิศออกมากางดูทิศ
ทางกันใหม่...

(ภูหลวง , 2511)

กาง (เรา,เข็มทิศ)

กาง เป็นคำกริยาแสดงอาการที่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่นและทำให้ผู้อื่นหรือสิ่งอื่น
เปลี่ยนสภาพไปจากเดิมและต้องปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว ในที่นี้ คือ เรา และ
เข็มทิศ

คำกริยาประสม

มีจำนวน 26 คำ คิดเป็นร้อยละ 3.50 จากจำนวนคำกริยาแสดงอาการทั้งหมด 742 คำ
ตัวอย่าง

ก. คำกริยา รองท้อง

ข้อความ ...พวกเราได้อาหารเบาๆ รองท้องในตอนเช้าเรียบร้อยแล้ว...

(ลัดไปเที่ยวแคนยอนน้อย ,2516)

รองท้อง (พวกเรา,อาหารเบาๆ)

รองท้อง เป็นคำกริยาแสดงอาการที่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่นและทำให้ผู้อื่นหรือสิ่ง
อื่นเปลี่ยนสภาพไปจากเดิม และต้องปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว ในที่นี้ คือ พวกเรา
และ อาหารเบาๆ

ข. คำกริยา เดินเครื่อง

ข้อความ ...สักครู่คนเรือก็มาถึง แล้วก็เริ่มเดินเครื่อง(เรือ)ออกทะเลไปในทันที...

(ลัดไปเที่ยวแคนยอนน้อย ,2516)

เดินเครื่อง (คนเรือ, เรือ)

เดินเครื่อง เป็นคำกริยาแสดงอาการที่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่นและทำให้ผู้อื่นหรือสิ่งอื่นเปลี่ยนสภาพไปจากเดิม และต้องปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว ในที่นี้ คือ คนเรือ และ เรือ

ค. คำกริยา ถ่ายภาพ

ข้อความ ...ผมหยุดถ่ายภาพชานาช่วยกันลงแขกเกี่ยวข้าวชั่วคราวก็ออกเดินทางต่อไปตามเส้นทางลูกรัง...

(ท้องป่าขุนน้ำวังสูยอดดอยหลวง , 2533)

ถ่ายภาพ (ผม,ชานา)

ถ่ายภาพ เป็นคำกริยาแสดงอาการที่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่นและทำให้ผู้อื่นหรือสิ่งอื่นเปลี่ยนสภาพไปจากเดิม และต้องปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว ในที่นี้ คือ ผม และ ชานา

คำกริยาซ้ำ

มีจำนวน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 0.13 จากจำนวนคำกริยาแสดงอาการทั้งหมด 821 คำ ตัวอย่าง

คำกริยา ปิดๆ เปิดๆ

ข้อความ ...พวกเราปิดๆ เปิดๆ ประตุรตกันอยู่อย่างนั้น...

(ท้องป่าเมืองกาญจน์กับอินเดียนแดง , 2538)

ปิดๆ เปิดๆ (พวกเรา,ประตุรต)

ปิดๆ เปิดๆ เป็นคำกริยาแสดงอาการที่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่นและทำให้ผู้อื่นหรือสิ่งอื่นเปลี่ยนสภาพไปจากเดิม และต้องปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว ในที่นี้ คือ พวกเรา และ ประตุรถ

คำกริยาซ้อน

มีจำนวน 65 คำ คิดเป็นร้อยละ 8.76 จากจำนวนคำกริยาแสดงอาการทั้งหมด 742 คำ

ตัวอย่าง

ก. คำกริยา **เหยียบย่ำ**

ข้อความ ...บนเทเบิลแลนด์ทางด้านตะวันตกเป็นทุ่งโล่งกว้างใหญ่เต็มไปด้วย
กระทิงและสัตว์ป่าชุกชุมมากทั้งนี้สังเกตได้จากรอยเท้าที่เหยียบย่ำอยู่บน
พื้นดิน...

(ภูหลวง , 2511)

เหยียบย่ำ (กระทิง,พื้นดิน)

เหยียบย่ำ (สัตว์ป่า,พื้นดิน)

เหยียบย่ำ เป็นคำกริยาแสดงอาการที่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่นและทำให้ผู้อื่นหรือสิ่งอื่นเปลี่ยนสภาพไปจากเดิม และต้องปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว ในที่นี้ คือ กระทิง และ พื้นดิน หรือ สัตว์ป่า และ พื้นดิน

ข. คำกริยา **ผลัดเปลี่ยน**

ข้อความ ...คือเจ้าหน้าที่ป่าไม้เพียง 3-4 คน กับตำรวจป่าไม้อีกไม่กี่นายที่ผลัด
เปลี่ยนเวรกันไป...

(เขาสอยดาวป่าสุดท้ายของตะวันออก : 2517)

ผลัดเปลี่ยน (หน้าที่ป่าไม้เพียง 3-4 คน กับตำรวจป่าไม้,เวร)

ผลัดเปลี่ยน เป็นคำกริยาแสดงอาการที่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่นและทำให้ผู้อื่นหรือสิ่งอื่นเปลี่ยนสภาพไปจากเดิม และต้องปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว ในที่นี้ คือ หน้าที่ป่าไม้เพียง 3-4 คน กับตำรวจป่าไม้ และ เวร

ค. คำกริยา อย่างเหยียบ

ข้อความ ...ทำให้แต่ละก้าวของแต่ละคนที่กำลังเหยียบลงบนหินปูนแหลมคม
เต็มไปด้วยความระมัดระวัง...

(วันที่ลมร้อนย้อนคืนสู่หมู่เกาะอ่างทอง , 2540)

อย่างเหยียบ (คน, หินปูน)

อย่างเหยียบ เป็นคำกริยาแสดงอาการที่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่นและทำให้ผู้อื่นหรือ
สิ่งอื่นเปลี่ยนสภาพไปจากเดิม และต้องปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว ในที่นี้ คือ คน
และ หินปูน

3.2.2.2.2. คำกริยาแสดงอาการที่กระทบกระเทือนผู้อื่นและทำให้ผู้อื่นหรือสิ่งอื่น
เคลื่อนที่ เท่าที่พบในสารคดีท่องเที่ยวพบคำกริยาแสดงอาการชนิดนี้ มีทั้งที่เป็นเป็น คำกริยาเดี่ยว
และคำกริยาซ้อน ดังนี้

คำกริยาเดี่ยว

มีจำนวน 44 คำ คิดเป็นร้อยละ 5.92 จากจำนวนคำกริยาแสดงอาการทั้งหมด 742 คำ
ตัวอย่าง

ก. คำกริยา ชน

ข้อความ ...เราชนของชั้นแพเพราะรู้ล่วงหน้าแล้วว่าต้องนอนค้างที่นี้เป็น
แห่งแรก...

(บันทึกจากแม่น้ำแคว, 2509)

ชน (เรา, ของ, แพ)

ชน เป็นคำกริยาแสดงอาการที่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่นและทำให้ผู้อื่นหรือสิ่งอื่น
เคลื่อนที่ และต้องปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับ 3 ตัว ในที่นี้ คือ เรา ของ และ แพ

ข. คำกริยา **ดึง**
 ข้อความ ... "ขึ้น ขึ้น ขึ้น" นายชมเอะอะในขณะที่ดึงเชือกหัวเรือไปผูก "ที่เหนื"
 "แก่งละว้า" ...

(บันทึกจากแม่น้ำแคว, 2509)

ดึง (นายชม, เชือก)

ดึง เป็นคำกริยาแสดงอาการที่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่นและทำให้ผู้อื่นหรือสิ่งอื่นเคลื่อนที่ และต้องปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว ในที่นี้ คือ นายชม และ เชือก

ค. คำกริยา **ถอด**
 ข้อความ ... พวกเราต้องถอดรองเท้า...

(ถ้ำไทร, 2514)

ถอด (พวกเรา, รองเท้า)

ถอด เป็นคำกริยาแสดงอาการที่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่นและทำให้ผู้อื่นหรือสิ่งอื่นเคลื่อนที่ และต้องปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว ในที่นี้ คือ พวกเรา และ รองเท้า

คำกริยาซ้อน

มีจำนวน 10 คำ คิดเป็นร้อยละ 1.34 จากจำนวนคำกริยาแสดงอาการทั้งหมด 742 คำ
 ตัวอย่าง

คำกริยา **ไล่ล่า**
 ก. ข้อความ ... บางครั้งเมื่อสัตว์ป่าถูกไล่ล่าจากนายพรานก็จะอพยพหลบหนีเข้าไปในป่าของประเทศอื่น...

(ทุ่งดอกไม้ละลานตาที่ป่าฝนบนภูสอยดาว, 2537)

ไล่ล่า (นายพราน, สัตว์ป่า)

ไล่ล่า เป็นคำกริยาแสดงอาการที่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่นและทำให้ผู้อื่นหรือสิ่งอื่นเคลื่อนที่ และต้องปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว ในที่นี้ คือ นายพราน และ สัตว์ป่า

ข. คำกริยา พัดพา

ข้อความ ...เราเพียงรอคอยเวลาที่ลมจะพัดพาก่อนเมฆเทาที่บไปให้ไกลแล้วจึงเริ่มต้นออกเดินทาง...

(วันที่ลมร้อนย้อนคืนสู่หมู่เกาะอ่างทอง ,2540)

พัดพา (ลม,ก่อนเมฆ)

พัดพา เป็นคำกริยาแสดงอาการที่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่นและทำให้ผู้อื่นหรือสิ่งอื่นเคลื่อนที่ และต้องปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว ในที่นี้ คือ ลม และ ก่อนเมฆ

ค. คำกริยา ซอกซอน

ข้อความ ...สายน้ำตกหลังไหลซอกซอนลงมาตามโชดหินเหล่านี้...

(แค้นปังแม่สุริน,2535)

ซอกซอน (สายน้ำตก,โชดหิน)

ซอกซอน เป็นคำกริยาแสดงอาการที่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่นและทำให้ผู้อื่นหรือสิ่งอื่นเคลื่อนที่ และต้องปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว ในที่นี้ คือ สายน้ำตก และ โชดหิน

3.2.2.3 คำกริยาแสดงอาการที่ทำร่วมกับผู้อื่น

หมายถึง คำกริยาแสดงอาการที่ผู้ทำอาการต้องทำอาการร่วมกับผู้อื่น เท่าที่พบในสารคดีท่องเที่ยวพบคำกริยาแสดงอาการชนิดนี้ ทั้งที่เป็น คำกริยาเดี่ยว และคำกริยาซ้อน ดังนี้

คำกริยาเดี่ยว

มีจำนวน 9 คำ คิดเป็นร้อยละ 1.21 จากจำนวนคำกริยาแสดงอาการทั้งหมด 742 คำ

ตัวอย่าง

ก. คำกริยา เล่า

ข้อความ ...เพื่อนๆ เล่าถึงความน่ากลัวของตัวบึ้งให้ดิฉันฟังว่า ถ้าไปเที่ยวหัวหิน หน้าฝนละก็ ให้ระวังตัวบึ้งกัด...

(ไปหัวหินกับรถพิเศษ,2503)

เล่า (เพื่อนๆ,ถึงความน่ากลัวของตัวบึ้ง,ดิฉัน)

เล่า เป็นคำกริยาแสดงอาการที่ผู้ทำอาการต้องทำอาการร่วมกับผู้อื่นและต้องปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับ 3 ตัว ในที่นี้ คือ เพื่อนๆ ความน่ากลัวของตัวบึ้ง และ ดิฉัน

ก. คำกริยา บอก

ข้อความ ...คุณลองเลือกตามความต้องการและความสามารถ เราจะบอกคุณ คร่าว ๆ ทุกสาย แล้วจะเล่าถึงการเดินทางบนเส้นทางสายหนึ่งให้คุณฟัง เป็นตัวอย่าง...

(ปลายฤดูแล้งในป่าเขาใหญ่,2522)

บอก (เรา,คุณ,ทุกสาย)

บอก เป็นคำกริยาแสดงอาการที่ผู้ทำอาการต้องทำอาการร่วมกับผู้อื่นและต้องปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับ 3 ตัว ในที่นี้ คือ เรา คุณ และ ทุกสาย

ค. คำกริยา แนะนำ

ข้อความ ...ถ้าพระงามที่ผมจะขอแนะนำ(ผู้อ่าน)นี้...

(ถ้าพระงาม ,2513)

แนะนำ (ผม, ผู้อ่าน,ถ้าพระงาม)

แนะนำ เป็นคำกริยาแสดงอาการที่ผู้ทำอาการต้องทำอาการร่วมกับผู้อื่นและต้องปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับ 3 ตัว ในที่นี้ คือ ผม ผู้อ่าน และ ถ้าพระงาม

คำกริยาซ้อน

มีจำนวน 4 คำ คิดเป็นร้อยละ 0.53 จากจำนวนคำกริยาแสดงอาการทั้งหมด 821 คำ ตัวอย่าง

ก. คำกริยา ชักถาม

ข้อความ ...ผู้เขียนเองนึกเสียตายว่าลงเรือคนละลำกับกำนันบ้านเขาแดงและนายอำเภอ เลยไม่มีโอกาสได้ชักถามความรู้เกี่ยวกับภูมิประเทศแถบนี้เพิ่มเติม (จากกำนันและนายอำเภอ) ระหว่างการเดินทาง...

(กุยบุรี , 2515)

ชักถาม (ผู้เขียน,ความรู้เกี่ยวกับภูมิประเทศแถบนี้,กำนันบ้านเขาแดงและนายอำเภอ)

ชักถาม เป็นคำกริยาแสดงอาการที่ผู้ทำอาการต้องทำอาการร่วมกับผู้อื่นและต้องปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับ 3 ตัว ในที่นี้ คือ ผู้เขียน ความรู้เกี่ยวกับภูมิประเทศแถบนี้ และ กำนันบ้านเขาแดงและนายอำเภอ

ข. คำกริยา สอบถาม

ข้อความ ...ผมสอบถามความสมัครใจของพรรคพวก...

(วังตะเคียน , 2510)

สอบถาม (ผม,ความสมัครใจ,พรรคพวก)

สอบถาม เป็นคำกริยาแสดงอาการที่ผู้ทำอาการต้องทำอาการร่วมกับผู้อื่นและต้องปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับ 3 ตัว ในที่นี้ คือ ผม ความสมัครใจ และ พรรคพวก

3.2.2.4 คำกริยาแสดงอาการที่เป็นผลต่อสิ่งอื่น

หมายถึง คำกริยาแสดงอาการที่เป็นเหตุให้เกิดผลอย่างใดอย่างหนึ่ง องค์ประกอบ บังคับของคำกริยานี้จึงมีองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว คือ ผู้ทำ และ ผลจากการทำอาการ เท่าที่พบใน สารคดีท่องเที่ยวพบคำกริยาแสดงอาการชนิดนี้ ทั้งที่เป็น คำกริยาเดี่ยว คำกริยาประสม คำกริยาซ้ำ และคำกริยาซ้อน ดังนี้

คำกริยาเดี่ยว

มีจำนวน 20 คำ คิดเป็นร้อยละ 2.69 จากจำนวนคำกริยาแสดงอาการทั้งหมด 742 คำ ตัวอย่าง

ก. คำกริยา สร้าง

ข้อความ ...ทหารพันธมิตรที่เสียชีวิตไปเกือบหมื่นเพราะญี่ปุ่นเกณฑ์ให้สร้างทางรถไฟสายนี้ในฐานะที่เป็นเชลยศึก...

(วังตะเคียน , 2510)

สร้าง (ทหารพันธมิตร,ทางรถไฟ)

สร้าง เป็นคำกริยาแสดงอาการที่เป็นผลต่อสิ่งอื่นและต้องปรากฏร่วมกับองค์ประกอบ บังคับ 2 ตัว ในที่นี้ คือ ทหารพันธมิตร และ ทางรถไฟ

ข. คำกริยา จุด

ข้อความ ...แสงใต้ที่เราจุดกันมีส่วนช่วยในการถ่ายรูปร่มุ่ ซึ่งเป็นธรรมเนียมของนักท่องเที่ยว...

(ถ้าพระงาม , 2513)

จุด(เรา,แสงใต้)

จุด เป็นคำกริยาแสดงอาการที่เป็นผลต่อสิ่งอื่นและต้องปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว ในที่นี้ คือ เรา และ แสงใต้

ค. คำกริยา ปลูก

ข้อความ ...อันที่จริงจะว่าเป็นไรก็ไม่ค่อยถูกนัก เพราะเขาปลูกแต่ฝิ่น...

(เขียงดาวอีกตำนานแห่งขุนเขา ,2539)

ปลูก (เขา,ฝิ่น)

ปลูก เป็นคำกริยาแสดงอาการที่เป็นผลต่อสิ่งอื่นและต้องปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว ในที่นี้ คือ เขา และ ฝิ่น

คำกริยาซ้อน

มีจำนวน 3 คำ คิดเป็นร้อยละ 0.40 จากจำนวนคำกริยาแสดงอาการทั้งหมด 742 คำ

ตัวอย่าง

ก. คำกริยา ก่อสร้าง

ข้อความ ...ถนนยาวประมาณ 120 กม. ที่คนงานกำลังก่อสร้างอยู่นั้นต่อมา กลายเป็นถนนมิตรภาพ...

(เขาสอยดาวป่าสุดท้ายของตะวันออก ,2517)

ก่อสร้าง (คนงาน,ถนน)

ก่อสร้าง เป็นคำกริยาแสดงอาการที่เป็นผลต่อสิ่งอื่นและต้องปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว ในที่นี้ คือ คนงาน และ ถนน

ข. คำกริยา ก่อสร้าง

ข้อความ ...บัดนี้มีเอกชนลงทุนก่อสร้างรีสอร์ตชื่อ ไม้ท่อนรีสอร์ต อยุธยาหาดทราย...

(อันดามัน ทะเลสีไพลิน , 2536)

ก่อสร้าง (เอกชน,รีสอร์ต)

ก่อสร้าง เป็นคำกริยาแสดงอาการที่เป็นผลต่อสิ่งอื่นและต้องปรากฏร่วมกับองค์ประกอบ บังคับ 2 ตัว ในที่นี้ คือ เอกชน และ ริสอร์ท

3.2.2.5 คำกริยาแสดงอาการที่มีผู้อื่นหรือสิ่งอื่นเป็นจุดหมาย

หมายถึง คำกริยาแสดงอาการที่มีผู้อื่นเป็นจุดหมาย โดยผู้อื่นหรือสิ่งนั้นเป็นเป้าหมายขององค์ประกอบบังคับของคำกริยาชนิดนี้จึงมี 2 ตัว คือ ผู้ทำอาการ และผู้อื่นหรือสิ่งอื่นที่เป็นเป้าหมาย ในสารคดีท่องเที่ยวพบคำกริยาแสดงอาการชนิดนี้ มีทั้งที่เป็น คำกริยาเดี่ยว และคำกริยาซ้อน ดังนี้

คำกริยาเดี่ยว

มีจำนวน 25 คำ คิดเป็นร้อยละ 3.36 จากจำนวนคำกริยาแสดงอาการทั้งหมด 742 คำ ตัวอย่าง

ก. คำกริยา อ้อลา

ข้อความ ...สำหรับพวกเรานั้นนั้นพอตกบ่ายก็อ้อลาคุณไสวลงเรือกลับพัทยาจริงๆ เหมือนกัน...

(เกาะสาก, 2508)

อ้อลา (พวกเรา,คุณไสว)

อ้อลา เป็นคำกริยาแสดงอาการที่มีผู้อื่นหรือสิ่งอื่นเป็นจุดหมาย และต้องปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว ในที่นี้ คือ พวกเรา และ คุณไสว

ข. คำกริยา รอ

ข้อความ ...อ้าวนายหัวมายื่นรอใคร สำเนียงใต้ที่ตั้งขึ้นภายในเรือ...

(วันที่ลมร้อนย้อนคืนสู่หมู่เกาะอ่างทอง, 2540)

รอ (นายหัว,ใคร)

รอ เป็นคำกริยาแสดงอาการที่มีผู้อื่นหรือสิ่งอื่นเป็นจุดหมาย และต้องปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว ในที่นี้ คือ นายหัว และ ใคร

ค. คำกริยา **ชี้**
 ข้อความ ...โน่นเห็นไหม ดอยเขียงดาว คุณดวงดาว สุวรรณรังษี **ชี้**(ดอยเขียงดาว)
 ให้เพื่อนร่วมทางในรถดู...
 (เขียงดาวอีกตำนานแห่งขุนเขา: 2539)
ชี้ (คุณดวงดาว,ดอยเขียงดาว)

ชี้ เป็นคำกริยาแสดงอาการที่มีผู้อื่นหรือสิ่งอื่นเป็นจุดหมาย และต้องปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว ในที่นี้ คือ คุณดวงดาว และ ดอยเขียงดาว

คำกริยาประสม

มีจำนวน 8 คำ คิดเป็นร้อยละ 1.07 จากจำนวนคำกริยาแสดงอาการทั้งหมด 742 คำ
 ตัวอย่าง

ก. คำกริยา **คุ้มครอง**
 ข้อความ ...ภูเขาแห่งนี้มีการลักลอบตัดไม้กันมากอันจะเป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้พันธุ์ไม้
 ต่างๆ สูญพันธุ์ไป และยากแก่การที่จะป้องกันได้เพราะขาดกำลังเจ้าหน้าที่
 ที่**คุ้มครอง**...
 (สู่อุทยานเขาเขียว ,2512)
คุ้มครอง (เจ้าหน้าที่,ภูเขา)

คุ้มครอง เป็นคำกริยาแสดงอาการที่มีผู้อื่นหรือสิ่งอื่นเป็นจุดหมาย และต้องปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว ในที่นี้ คือ เจ้าหน้าที่ และ ภูเขา

ข. คำกริยา **นับถือ**
 ข้อความ ...ลุงเฮี้ยน วีระเสนีย์ ซึ่งเป็นผู้ใหญ่คนในบ้านย่านวังตะเคียน**นับถือ**...
 (สู่อุทยานเขาเขียว ,2512)
นับถือ (คนในบ้านย่านวังตะเคียน,ลุงเฮี้ยน)

นับถือ เป็นคำกริยาแสดงอาการที่มีผู้อื่นหรือสิ่งอื่นเป็นจุดหมาย และต้องปรากฏร่วมกับ
องค์ประกอบบังคับ 2 ตัว ในที่นี้ คือ คนในบ้านย่านวังตะเคียน และ ลุงเฮี้ยน

คำกริยาช้อน

มีจำนวน 27 คำ คิดเป็นร้อยละ 3.63 จากจำนวนคำกริยาแสดงอาการทั้งหมด 742 คำ
ตัวอย่าง

ก. คำกริยา แลเห็น

ข้อความ ...ผมมองออกไปนอกหน้าต่างแลเห็นเทือกเขาหินปูนอีกมากมาย
อยู่ไกลลิบ...

(คุณหมิงและก๊วยหลินเมืองเลย,2542)

แลเห็น (ผม,เทือกเขาหินปูน)

แลเห็น เป็นคำกริยาแสดงอาการที่มีผู้อื่นหรือสิ่งอื่นเป็นจุดหมาย และต้องปรากฏร่วมกับ
องค์ประกอบบังคับ 2 ตัว ในที่นี้ คือ ผม และ เทือกเขาหินปูน

ข. คำกริยา มองเห็น

ข้อความ ...เราก็จะมองเห็นทิวทัศน์เบื้องล่างได้อย่างชัดเจน...

(ถ้าพระชายางกระบุรี,2505)

มองเห็น (เรา,ทิวทัศน์เบื้องล่าง)

มองเห็น เป็นคำกริยาแสดงอาการที่มีผู้อื่นหรือสิ่งอื่นเป็นจุดหมาย และต้องปรากฏร่วม
กับองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว ในที่นี้ คือ เราและ ทิวทัศน์เบื้องล่าง

ค. คำกริยา มองหา

ข้อความ ...เราพยายามมองหาปลาในทะเลให้ได้สักตัวก็ไม่พบแม้แต่ปลา
นกกกระจอก...

(กฤษณีย์, 2515)

มองหา (เรา,ปลา)

มองหา เป็นคำกริยาแสดงอาการที่มีผู้อื่นหรือสิ่งอื่นเป็นจุดหมาย และต้องปรากฏร่วมกับ
องค์ประกอบบังคับ 2 ตัว ในที่นี้ คือ เรา และ ปลา

3.2.2.6 คำกริยาแสดงอาการที่มีผู้อื่นหรือสิ่งอื่นมาช่วยเสริมให้ความหมายชัดเจน ยิ่งขึ้น

หมายถึง คำกริยาแสดงอาการที่มีความหมายยังไม่สมบูรณ์ ต้องมีส่วนที่มาเสริมให้ความ
หมายสมบูรณ์ เข้าใจได้ชัดเจนขึ้น องค์ประกอบบังคับของคำกริยาชนิดนี้จึงมี 2 ตัว คือผู้ทำอาการ
และสิ่งที่เสริมความ ในสารคดีท่องเที่ยวพบคำกริยาแสดงอาการชนิดนี้ ทั้งที่เป็น คำกริยาเดี่ยว คำ
กริยาประสม และคำกริยาซ้อน ดังนี้

คำกริยาเดี่ยว

มีจำนวน 61 คำ คิดเป็นร้อยละ 8.22 จากจำนวนคำกริยาแสดงอาการทั้งหมด 742 คำ
ตัวอย่าง

ก. คำกริยา รู้จัก

ข้อความ ...ถ้าเหล่านี้อาจจะมีความสวยงามไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าถ้าแห่งอื่นที่เรารู้จัก
กันแล้ว...

(ถ้าพระขยางกระบุรี,2505)

รู้จัก(เรา,ถ้าแห่งอื่น)

รู้จัก เป็นคำกริยาแสดงอาการที่มีผู้อื่นหรือสิ่งอื่นมาช่วยเสริมให้ความหมายชัดเจนยิ่งขึ้น
และต้อง ปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว ในที่นี้ คือ เรา และ ถ้าแห่งอื่น

ข. คำกริยา เล่น

ข้อความ ...นักท่องเที่ยวผู้รักทะเลทั้งหลายจะเลือกกิจกรรมและเล่นกีฬาทางน้ำ...

(อันดามัน ทะเลสีไพลิน,2536)

เล่น (นักท่องเที่ยว,กีฬาทางน้ำ)

เล่น เป็นคำกริยาแสดงอาการที่มีผู้อื่นหรือสิ่งอื่นมาช่วยเสริมให้ความหมายชัดเจนยิ่งขึ้น และต้องปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว ในที่นี้ คือ นักท่องเที่ยว และ กีฬาทางน้ำ

ค. คำกริยา จำ

ข้อความ ...ดีแต่ที่ผมพอจะจำช่องทางได้ ค่อยๆ เคลื่อนตัวเข้าไป...

(ท่องป่าเมืองกาญจน์กับอินเดียนแดง,2538)

จำ(ผม,ช่องทาง)

จำ เป็นคำกริยาแสดงอาการที่มีผู้อื่นหรือสิ่งอื่นมาช่วยเสริมให้ความหมายชัดเจนยิ่งขึ้น และต้องปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว ในที่นี้ คือ ผม และ ช่องทาง

คำกริยาประสม

มีจำนวน 20 คำ คิดเป็นร้อยละ 2.69 จากจำนวนคำกริยาแสดงอาการทั้งหมด 742 คำ ตัวอย่าง

ก. คำกริยา ได้กลิ่น

ข้อความ ...ท่านจะได้กลิ่นของต้นไม้ ใบไม้ ที่แม่น้ำกำลังเนา...

(ลัดไปเที่ยวแคนยอนน้อย,2516)

ได้กลิ่น(ท่าน, ต้นไม้ ใบไม้)

ได้กลิ่น เป็นคำกริยาแสดงอาการที่มีผู้อื่นหรือสิ่งอื่นมาช่วยเสริมให้ความหมายชัดเจนยิ่งขึ้น และต้องปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว ในที่นี้ คือ ท่าน และ ต้นไม้ ใบไม้

ข. คำกริยา ตื่นตะลึง
 ข้อความ ...เพราะอีกไม่กี่นาทีต่อมาเมื่อผมลัดเลาะโตรกธารอีกช่วงหนึ่งมาได้ ก็มี อันตื่นตะลึงกับภาพที่เห็นเบื้องหน้า...
 (แควมปังแม่สุริน,2535)
ตื่นตะลึง(ผม, ภาพ)

ตื่นตะลึง เป็นคำกริยาแสดงอาการที่มีผู้อื่นหรือสิ่งอื่นมาช่วยเสริมให้ความหมายชัดเจนยิ่งขึ้น และต้องปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว ในที่นี้ คือ ตื่นตะลึง และ ภาพ

คำกริยาซ้อน

มีจำนวน 22 คำ คิดเป็นร้อยละ 2.96 จากจำนวนคำกริยาแสดงอาการทั้งหมด 742 คำ
 ตัวอย่าง

ก. คำกริยา เรียนรู้
 ข้อความ ...เราต้องเรียนรู้ระดับความเร็วของลมและกระแสน้ำ ต้องตรวจสอบอยู่ตลอดเวลาด้วย...
 (อันตามัน ทะเลสีไพลิน,2536)
เรียนรู้(เรา,ระดับความเร็วของลมและกระแสน้ำ)

เรียนรู้ เป็นคำกริยาแสดงอาการที่มีผู้อื่นหรือสิ่งอื่นมาช่วยเสริมให้ความหมายชัดเจนยิ่งขึ้น และต้อง ปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว ในที่นี้ คือ เรา และ ระดับความเร็วของลมและกระแสน้ำ

ข. คำกริยา เผยแพร่
 ข้อความ ...ซึ่งขณะนี้ทางอ.กระบุรีก็พยายามที่จะเผยแพร่ความงามของถ้ำนี้ให้เป็นที่รู้จักกันมากยิ่งขึ้น...
 (ถ้ำพระขยางกระบุรี,2505)

เผยแพร่ (อ.กระบุรี,ความงามของถ้ำ)

เผยแพร่ เป็นคำกริยาแสดงอาการที่มีผู้อื่นหรือสิ่งอื่นมาช่วยเสริมให้ความหมายชัดเจนยิ่งขึ้น และต้องปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว ในที่นี้ คือ อกระบุรี และ ความงามของถ้ำ

3.2.3 คำกริยาแสดงความรู้สึก

คือ คำกริยาที่แสดงความรู้สึก แสดงอารมณ์ หรือแสดงการรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสขององค์ประกอบบังคับ ในสารคดีท่องเที่ยวพบคำกริยาแสดงความรู้สึกจำนวน 96 คำ แบ่งออกเป็นชนิดต่างๆ ได้ 5 ชนิด ดังนี้

1. คำกริยาแสดงความรู้สึกที่ไม่เกี่ยวข้องกับผู้อื่นหรือสิ่งอื่น
2. คำกริยาแสดงความรู้สึกที่เกิดที่อวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่ง
3. คำกริยาแสดงความรู้สึกที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่นหรือสิ่งอื่น
4. คำกริยาแสดงความรู้สึกต่อผู้อื่นหรือสิ่งอื่น
5. คำกริยาแสดงความรู้สึกต่อผู้อื่นหรือสิ่งอื่นโดยที่ผู้อื่นนั้นเป็นสาเหตุ

3.2.3.1 คำกริยาแสดงความรู้สึกที่ไม่เกี่ยวข้องกับผู้อื่นหรือสิ่งอื่น

หมายถึง คำกริยาแสดงความรู้สึกที่ความรู้สึกนั้นไม่เกี่ยวข้องกับผู้อื่นหรือสิ่งอื่น ผู้ทำอาการแสดงความรู้สึกนั้นๆออกมาเอง คำกริยาชนิดนี้จึงมีองค์ประกอบบังคับ 1 ตัว คือผู้แสดงความรู้สึกเท่านั้น ในสารคดีท่องเที่ยวพบคำกริยาแสดงอาการชนิดนี้ ทั้งที่เป็น คำกริยาเดี่ยว คำกริยาประสม คำกริยาซ้ำ และคำกริยาซ้อน ดังนี้

คำกริยาเดี่ยว

มีจำนวน 13 คำ คิดเป็นร้อยละ 13.68 จากจำนวนคำกริยาแสดงความรู้สึกทั้งหมด 95 คำ ตัวอย่าง

ก. คำกริยา **สดชื่น**

ข้อความ ...นักท่องเที่ยวทุกคน**สดชื่น**ขึ้นมาก...

(ถัดไปเที่ยวแคณยอนน้อย ,2516)

สดชื่น(นักท่องเที่ยวทุกคน)

สดชื่น เป็นคำกริยาแสดงความรู้สึกที่ไม่เกี่ยวข้องกับผู้อื่นหรือสิ่งอื่น และต้องปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับ 1 ตัว ในที่นี้ คือ นักท่องเที่ยวทุกคน

ข. คำกริยา **สนุก**

ข้อความ ...สำหรับประสบการณ์ที่ดีฉันรับรู้เมื่อได้ลงเรือใบไปท่องทะเล เราสนุก
ตื่นเต้น...

(อันดามัน ทะเลสีฟ้า, 2536)

สนุก(เรา)

สนุก เป็นคำกริยาแสดงความรู้สึกที่ไม่เกี่ยวข้องกับผู้อื่นหรือสิ่งอื่น และต้องปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับ 1 ตัว ในที่นี้ คือ เรา

ค. คำกริยา **เพลิน**

ข้อความ ...เพียงห้องแรกผมก็ชมเสียเพลิน...

(ลัดไปเที่ยวแคนยอนน้อย, 2516)

เพลิน(ผม)

สดชื่น เป็นคำกริยาแสดงความรู้สึกที่ไม่เกี่ยวข้องกับผู้อื่นหรือสิ่งอื่น และต้องปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับ 1 ตัว ในที่นี้ คือ ผม

คำกริยาประสม

มีจำนวน 18 คำ คิดเป็นร้อยละ 18.94 จากจำนวนคำกริยาแสดงความรู้สึกทั้งหมด 95 คำ
ตัวอย่าง

ก. คำกริยา **เหนียวตัว**

ข้อความ ... อากาศที่หนาวเย็นรอบกายช่วยให้ผมไม่เหนียวตัวมากนัก...

(ท่องป่าขุนน้ำวังสู่ยอดดอยหลวง, 2533)

เหนียวตัว(ผม)

เหนียวตัว เป็นคำกริยาแสดงความรู้สึกที่ไม่เกี่ยวข้องกับผู้อื่นหรือสิ่งอื่น และต้องปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับ 1 ตัว ในที่นี้ คือ ผม

ข. คำกริยา ชื่นใจ

ข้อความ ... ผมฟังแล้วชื่นใจ ตำรวจเมืองตากเขาดีกันอย่างนี้เอง...

(ฟ้าสงที่บ้านลานสง,2507)

ชื่นใจ (ผม)

ชื่นใจ เป็นคำกริยาแสดงความรู้สึกที่ไม่เกี่ยวข้องกับผู้อื่นหรือสิ่งอื่น และต้องปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับ 1 ตัว ในที่นี้ คือ ผม

คำกริยา ท้อใจ

ข้อความ ... นักนิยมธรรมชาติทั้งหลายอย่าเฟิงท้อใจเลยครับ...

(ฟ้าสงที่บ้านลานสง,2507)

ท้อใจ (นักนิยมธรรมชาติ)

ท้อใจ เป็นคำกริยาแสดงความรู้สึกที่ไม่เกี่ยวข้องกับผู้อื่นหรือสิ่งอื่น และต้องปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับ 1 ตัว ในที่นี้ คือ นักนิยมธรรมชาติ

คำกริยาซ้อน

มีจำนวน 9 คำ คิดเป็นร้อยละ 9.47 จากจำนวนคำกริยาแสดงความรู้สึกทั้งหมด 95 คำ ตัวอย่าง

ก. คำกริยา ท้อถอย

ข้อความ ...ความยากลำบากของการเดินทางเพื่อทำแผนที่ดอยเชียงดาวไม่ได้ทำให้ ศาสตราจารย์พูนผล อาสนจินดา และคณะท้อถอย...

(เชียงดาวอีกตำนานแห่งขุนเขา,2539)

ท้อถอย (ศาสตราจารย์พูนผล อาสนจินดา)

ท้อถอย (คณะ)

ท้อถอย เป็นคำกริยาแสดงความรู้สึกที่ไม่เกี่ยวข้องกับผู้อื่นหรือสิ่งอื่น และต้องปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับ 1 ตัว ในที่นี้ คือ ศาสตราจารย์พูนผล อาสนจินดา หรือ คณะ

3.2.3.2 คำกริยาแสดงความรู้สึกที่เกิดที่อวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่ง

หมายถึง คำกริยาแสดงความรู้สึกที่เกิดขึ้นที่กับอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่ง คำกริยาชนิดนี้จึงมีองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว คือผู้แสดงความรู้สึก แหล่งแหล่งความรู้สึก ในสารคดีท่องเที่ยวพบคำกริยาแสดงอาการชนิดนี้ ทั้งที่เป็น คำกริยาเดี่ยว และคำกริยาซ้ำ ดังนี้

คำกริยาเดี่ยว

มีจำนวน 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 2.10 จากจำนวนคำกริยาแสดงอาการทั้งหมด 95 คำ ตัวอย่าง

ก. คำกริยา เสียว

ข้อความ ...เราขึ้นไปยืนอยู่ต้นขอนไม้มองออกไปเห็นระยะทางที่ต้องทำท่ากายกรรมกวางเจ้าข้างหน้าราว 3-4 เมตรก็ให้เสียวข้อเท้า...

(ปลายฤดูแล้งในป่าเขาใหญ่,2522)

เสียว(เรา,ข้อเท้า)

เสียว เป็นคำกริยาแสดงความรู้สึกที่เกิดที่อวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่ง และต้องปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว ในที่นี้ คือ เรา และ ข้อเท้า

ข. คำกริยา เมื่อย

ข้อความ ...สำหรับขากลับของผมนี่เมื่อยน่องหน่อย...

(ถ้าพระงาม,2513)

เมื่อย(ผม,น่อง)

เมื่อย เป็นคำกริยาแสดงความรู้สึกที่เกิดที่อวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่ง และต้องปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว ในที่นี้ คือ ผม และ น้อง

คำกริยาซ้ำ

มีจำนวน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 1.05 จากจำนวนคำกริยาแสดงอาการทั้งหมด 95 คำ
ตัวอย่าง

คำกริยา **แสบ ๆ คับ ๆ**

ข้อความ ...พวกเราต้องคอยระวังพันธุ์ไม้ประเภทมีหนาม เช่น เล็บเหยี่ยว ฯลฯ ที่คอยแต่จะเกี่ยวเนื้อให้เลือดไหลซึม แสบ ๆ คับ ๆ ตลอดเวลา...
(ถ้าพระงาม ,2513)
แสบ ๆ คับ ๆ (พวกเราเรา,เนื้อ)

แสบ ๆ คับ ๆ เป็นคำกริยาแสดงความรู้สึกที่เกิดที่อวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่ง และต้องปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว ในที่นี้ คือ พวกเรา และ เนื้อ

3.2.3.3 คำกริยาแสดงความรู้สึกที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่นหรือสิ่งอื่น

หมายถึง คำกริยาแสดงความรู้สึกที่ความรู้สึกนั้นเกี่ยวข้องกับผู้อื่นหรือสิ่งอื่น ทั้งที่เป็นในสารคดีท่องเที่ยวพบคำกริยาแสดงอาการชนิดนี้ ทั้งที่เป็น คำกริยาเดี่ยว และคำกริยาซ้อน ดังนี้

คำกริยาเดี่ยว

มีจำนวน 3 คำ คิดเป็นร้อยละ 3.15 จากจำนวนคำกริยาแสดงอาการทั้งหมด 95 คำ
ตัวอย่าง

คำกริยา เสียตาย

ข้อความ ...ผมเสียตายเป็นไปเห็นสภาพถ้าแก่งละว้าตอนที่หินก่อตัวอย่างประณีต
มาเป็นเวลานับร้อยนับพันปีถูกทุบทำลายไปหลายแห่ง"
(บันทึกจากแม่น้ำแคว,2509)
เสียตาย (ผม,สภาพถ้าแก่งละว้า)

เสียตาย เป็นคำกริยาแสดงความรู้สึกที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่นหรือสิ่งอื่น และต้อง ปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว ในที่นี้ คือ ผม และ สภาพถ้าแก่งละว้า

คำกริยาซ้อน

มีจำนวน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 1.05 จากจำนวนคำกริยาแสดงอาการทั้งหมด 95 คำ
ตัวอย่าง

คำกริยา คุ่นชิน

ข้อความ ...คนนี่มา คนนั้นไป ผู้คนบนหมู่เกาะอ่างทองจะคุ่นชินกับสภาพเช่นนี้...
(วันที่ลมร้อนย้อนคืนสู่หมู่เกาะอ่างทอง,2540)
คุ่นชิน (ผู้คนบนหมู่เกาะอ่างทอง,สภาพเช่นนี้)

คุ่นชิน เป็นคำกริยาแสดงความรู้สึกที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่นหรือสิ่งอื่น และต้อง ปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว ในที่นี้ คือ ผู้คนบนหมู่เกาะอ่างทอง และ สภาพเช่นนี้

3.2.3.4 คำกริยาแสดงความรู้สึกต่อผู้อื่นหรือสิ่งอื่น

หมายถึง คำกริยาแสดงความรู้สึกที่มีต่อผู้อื่นหรือสิ่งอื่น จะเป็นการตั้งความหวัง การคาดหวังจากสิ่งอื่น องค์ประกอบบังคับของคำกริยาชนิดนี้มี 2 ตัว คือ ผู้แสดงความรู้สึก และผู้อื่นหรือสิ่ง
ที่รับความรู้สึก ในสารคดีท่องเที่ยวพบคำกริยาแสดงอาการชนิดนี้ เป็น คำกริยาเดี่ยว ดังนี้

คำกริยาเดียว

มีจำนวน 3 คำ คิดเป็นร้อยละ 3.15 จากจำนวนคำกริยาแสดงอาการทั้งหมด 95 คำ
ตัวอย่าง

ก. คำกริยา ปรารภนา

ข้อความ ...นักท่องเที่ยวนักที่ปรารภนาประสบการณ์การจากการเดินทางท่องเที่ยวเล
ด้วยเรือใบ...

(อินตามัน ทะเลสีไพลิน , 2536)

ปรารภนา (นักท่องเที่ยวนัก, ประสบการณ์การจากการเดินทางท่องเที่ยวเล
ด้วยเรือใบ)

ปรารภนา เป็นคำกริยาแสดงความรู้สึกต่อผู้อื่นหรือสิ่งอื่น และต้องปรากฏร่วมกับองค์
ประกอบบังคับ 2 ตัว ในที่นี้ คือ นักท่องเที่ยวนัก และ ประสบการณ์การจากการเดินทางท่องเที่ยวเล
ด้วยเรือใบ

ก. คำกริยา หวัง

ข้อความ ...ผมหวังให้รถเมล์ประจำทางผ่านมา...

(ฟ้าสว่างที่บ้านลานสง ,2507)

หวัง (ผม,รถเมล์ประจำทางผ่านมา)

หวัง เป็นคำกริยาแสดงความรู้สึกต่อผู้อื่นหรือสิ่งอื่น และต้องปรากฏร่วมกับองค์ประกอบ
บังคับ 2 ตัว ในที่นี้ คือ ผม และ รถเมล์ประจำทางผ่านมา

3.2.3.5 คำกริยาแสดงความรู้สึกต่อผู้อื่นโดยที่ผู้อื่นหรือสิ่งอื่นนั้นเป็นสาเหตุ

หมายถึง คำกริยาแสดงความรู้สึกที่มีต่อผู้อื่นหรือสิ่งอื่น โดยที่ผู้อื่นหรือสิ่งอื่นนั้นเป็นสาเหตุที่ทำให้ผู้มีความรู้สึกเกิดความรู้สึกดังกล่าวขึ้น องค์ประกอบบังคับของคำกริยาชนิดนี้มี 2 ตัว คือ ผู้แสดงความรู้สึกและสิ่งที่เป็นสาเหตุให้เกิดความรู้สึกในสารคดีท่องเที่ยวพบคำกริยาแสดงอาการชนิดนี้ เป็น คำกริยาเดี่ยว คำกริยาประสม และคำกริยาซ้อน ดังนี้

คำกริยาเดี่ยว

มีจำนวน 20 คำ คิดเป็นร้อยละ 21.05 จากจำนวนคำกริยาแสดงอาการทั้งหมด 95 คำ
ตัวอย่าง

ก. คำกริยา รัก

ข้อความ ...เรายังคงรักทะเลถึงแม้บางครั้งอารมณ์ทะเลจะแข่งกร้าวจะกราด
เกรี้ยว...

(วันที่ลมร้อนย้อนคืนสู่หมู่เกาะอ่างทอง,2540)

รัก (เรา,ทะเล)

รัก เป็นคำกริยาแสดงความรู้สึกต่อผู้อื่นหรือสิ่งอื่นโดยที่ผู้อื่นหรือสิ่งอื่นนั้นเป็นสาเหตุ และต้องปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว ในที่นี้ คือ เรา และ ทะเล

ข. คำกริยา ห่วง

ข้อความ ...เราดีใจที่ใส่รองเท้าเดินป่าขึ้นมา และห่วงคนที่ใส่รองเท้าแตะพองน้ำ
เพราะมีโอกาสพลาดทำให้หินของอุทยานเป็อนเลือดได้ง่ายๆ...

(วันที่ลมร้อนย้อนคืนสู่หมู่เกาะอ่างทอง ,2540)

ห่วง (เรา,คนที่ใส่รองเท้าแตะพองน้ำ)

ห่วง เป็นคำกริยาแสดงความรู้สึกต่อผู้อื่นหรือสิ่งอื่นโดยที่ผู้อื่นหรือสิ่งอื่นนั้นเป็นสาเหตุ และต้องปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว ในที่นี้ คือ เรา และ คนที่ใส่รองเท้าแตะพองน้ำ

คำกริยาประสม

มีจำนวน 13 คำ คิดเป็นร้อยละ 13.68 จากจำนวนคำกริยาแสดงอาการทั้งหมด 95 คำ
ตัวอย่าง

ก. คำกริยา สนใจ

ข้อความ ...ผู้คนในย่านใกล้เคียงสนใจเดินทางมาชมถ้ำไทร้อยักษ์เป็นจำนวนมาก...

(วังตะเคียน ,2510)

สนใจ(ผู้คนในย่านใกล้เคียง,ถ้ำไทร้อยักษ์)

สนใจ เป็นคำกริยาแสดงความรู้สึกต่อผู้อื่นหรือสิ่งอื่นโดยที่ผู้อื่นหรือสิ่งอื่นนั้นเป็นสาเหตุ และต้องปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว ในที่นี้ คือ ผู้คนในย่านใกล้เคียง และ ถ้ำไทร้อยักษ์

ข. คำกริยา มั่นใจ

ข้อความ ...พวกเราจึงมั่นใจรองเท้าเจ้ากรรมว่าจะไม่ทำพิษ...

(ปลายฤดูแล้งในป่าเขาใหญ่ ,2522)

มั่นใจ (พวกเรา,รองเท้าเจ้ากรรม)

มั่นใจ เป็นคำกริยาแสดงความรู้สึกต่อผู้อื่นหรือสิ่งอื่นโดยที่ผู้อื่นหรือสิ่งอื่นนั้นเป็นสาเหตุ และต้องปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว ในที่นี้ คือ พวกเรา และ รองเท้าเจ้ากรรม

คำกริยาซ้อน

มีจำนวน 12 คำ คิดเป็นร้อยละ 12.63 จากจำนวนคำกริยาแสดงอาการทั้งหมด 95 คำ
ตัวอย่าง

ก. คำกริยา ประทับใจ

ข้อความ ...น้ำตกตองตะโปงงามประทับใจประทับใจผมที่งามไม่รู้ลืมจน
ทุกวันนี้...

(น้ำตกตองตะโปง, 2525)

ประทับใจ(ผม, น้ำตกตองตะโปง)

ประทับใจ เป็นคำกริยาแสดงความรู้สึกต่อผู้อื่นหรือสิ่งอื่นโดยที่ผู้อื่นหรือสิ่งอื่นนั้นเป็นสาเหตุ และต้องปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว ในที่นี้ คือ ผม และ น้ำตกตองตะโปง

ข. คำกริยา ติดอกติดใจ

ข้อความ ...อาหารแปลกใหม่ที่คนกระเหรี่ยงติดอกติดใจจนยอมแลกที่นาอันก็คือ
ແນມນີ້เอง...

(บันทึกบนทางสายเปลี่ยว , 2524)

ติดอกติดใจ (คนกระเหรี่ยง, แหนม)

ติดอกติดใจ เป็นคำกริยาแสดงความรู้สึกต่อผู้อื่นหรือสิ่งอื่นโดยที่ผู้อื่นหรือสิ่งอื่นนั้นเป็นสาเหตุ และต้องปรากฏร่วมกับองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว ในที่นี้ คือ คนกระเหรี่ยง และ ແນມ

จากการวิเคราะห์คำกริยาประเภทต่างๆ ผู้วิจัยสรุปผลการจำแนกลักษณะย่อยของคำกริยาแสดงสภาพ คำกริยาแสดงอาการ และคำกริยาแสดงความรู้สึก เป็นลักษณะ คำกริยาเดี่ยว คำกริยาประสม คำกริยาซ้ำ และคำกริยาซ้อน ตามจำนวนที่ปรากฏจากตาราง ดังนี้

1.1 ตารางสรุปจำนวนการปรากฏของคำกริยาแสดงสภาพ

ลักษณะ	คำกริยาแสดงสภาพ ที่บอกลักษณะหรือคุณสมบัติ	คำกริยาแสดงสภาพ ทำนองเดียวกัน	คำกริยาแสดงสภาพ ที่ต้องมีผู้อื่นหรือสิ่งอื่นมาเสริมให้ ความหมายชัดเจนขึ้น	รวม
คำกริยาเดี่ยว	104	7	18	129
คำกริยาประสม	30	-	-	30
คำกริยาซ้ำ	17	-	-	17
คำกริยาซ้อน	204	5	10	219
รวม	355	12	28	395

2. ตารางสรุปจำนวนการปรากฏของคำกริยาแสดงอาการ

ลักษณะ	ไม่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่น			ที่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่น		ที่ทำร่วมกับผู้อื่น	ที่เป็นผลกระทบท่อสิ่งอื่น	มีผู้อื่นหรือสิ่งอื่นเป็นจุดมุ่งหมาย	ที่มีผู้อื่นหรือสิ่งอื่นมาเสริมความหมายให้ชัดเจน	รวม
	ทำอยู่กับที่	มีการเคลื่อนที่	ปรากฏสถานที่	เปลี่ยนสภาพ	เคลื่อนที่					
คำกริยาเดี่ยว	57	52	11	193	44	9	20	25	61	472
คำกริยาประสม	21	8	-	26	1	-	-	8	20	96
คำกริยาซ้ำ	-	1	-	1	-	-	-	-	-	3
คำกริยาซ้อน	38	15	-	65	10	4	3	27	22	180
รวม	116	76	11	285	55	13	23	60	103	742

3. ตารางสรุปจำนวนการปรากฏของคำกริยาแสดงความรู้สึก

ลักษณะ	คำกริยาแสดงความรู้สึก					รวม
	คำกริยาแสดงความรู้สึกที่ไม่เกี่ยวข้องกับผู้อื่นหรือสิ่งอื่น	คำกริยาแสดงความรู้สึกที่เกิดที่อวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่ง	คำกริยาแสดงความรู้สึกที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่นหรือสิ่งอื่น	คำกริยาแสดงความรู้สึกต่อผู้อื่นหรือสิ่งอื่น	คำกริยาแสดงความรู้สึกต่อผู้อื่นหรือสิ่งอื่นและผู้นั้นหรือสิ่งนั้นเป็นสาเหตุให้เกิดความรู้สึก	
คำกริยาเดี่ยว	13	2	3	3	20	41
คำกริยาประสม	18	-	-	-	13	31
คำกริยาซ้ำ	-	1	-	-	-	1
คำกริยาซ้อน	9	-	1	-	12	22
รวม	40	3	4	3	45	95

3.3 จำนวนองค์ประกอบบังคับของคำกริยาแต่ละประเภท

การแบ่งคำกริยาออกเป็นคำกริยาแสดงสภาพ คำกริยาแสดงอาการ และคำกริยาแสดงความรู้สึกรวมทั้งการแบ่งลักษณะย่อยของคำกริยาแต่ละประเภทดังกล่าวข้างต้น มีผลต่อการพิจารณาหาจำนวนองค์ประกอบบังคับของคำกริยาแต่ละประเภท ทั้งนี้เนื่องจากการจำแนกคำกริยาตามจำนวนองค์ประกอบบังคับจะเป็นปัจจัยที่สำคัญในการสร้างฐานข้อมูลการวิเคราะห์โครงสร้างประโยคระดับตรรกะเพื่อนำไปเปรียบเทียบกับคำกริยาประเภทเดียวกันของภาษาอื่นๆ ที่จะใช้เป็นภาษาคู่แปล หรือภาษาเป้าหมาย เช่นการแปลประโยคที่มีคำกริยาคำว่า "ให้" จากภาษาอังกฤษมาเป็นภาษาไทย (ดูตัวอย่างการวิเคราะห์ที่บทที่2) ถ้ามีฐานข้อมูลว่า คำว่าให้เป็นคำกริยาที่ต้องมีจำนวนองค์ประกอบบังคับ 3 ตัว ทั้งในภาษาไทยและภาษาอังกฤษ จะทำให้การแปลภาษาสะดวกรู้ขึ้นกับเครื่องคอมพิวเตอร์

จากการพิจารณาหาจำนวนองค์ประกอบบังคับของคำกริยาแต่ละประเภทในสารคดีท่องเที่ยว ผลจากการวิเคราะห์จำนวนองค์ประกอบบังคับของคำกริยาแต่ละประเภทในสารคดีท่องเที่ยว มีดังนี้

3.3.1 คำกริยาที่มีองค์ประกอบบังคับ 1 ตัว

เขียนเป็นโครงสร้างประโยคระดับตรรกะว่า

คำกริยา (A0)

A0 หมายถึงองค์ประกอบบังคับตัวที่ 1 ซึ่งเป็นของประธานของประโยค

คำกริยาที่มีองค์ประกอบบังคับ 1 ตัวในสารคดีท่องเที่ยว ได้แก่คำกริยาประเภทต่างๆ คือ

3.3.1.1 คำกริยาแสดงสภาพ

3.3.1.1.1 คำกริยาแสดงสภาพชนิดที่บอกลักษณะหรือคุณสมบัติ เช่น

คำกริยาเดี่ยว เก่า งาม จาง ดี ตาย ดัง แพง แปลก มาก นาน
น้อย ดำ ชำรุด ชุ่ม ตัน โต ใหญ่ เน่า บาง นุ่ม เป็นต้น

คำกริยาประสม ขาดเม็ด ขึ้นชื่อ ครอบครอง คุ่มค่า บางตา มีชื่อ มือดี มือหนัก หายาก เสียชื่อ หน้าม่าน เป็นต้น

คำกริยาซ้ำ กรอบๆ เกลี้ยงๆ ง่ายๆ ติมๆ เบาะๆ แปลกๆ ร้อนๆ สวยๆ งามๆ หรุๆ หยาบๆ เป็นต้น

คำกริยาซ้อน เก้าแก่ คับแคบ นุ่มนวล ล้วนเลื่อนเตียนโล่ง น้อยใหญ่ บูดเสี้ย แน่นหนา บอบบาง เรียบง่าย งดงาม ล่ำซำ เป็นต้น

ตัวอย่าง

ก. คำกริยา **สูง**

ข้อความ ...น้ำตกแม่สุรินจัดว่าเป็นน้ำตกที่สูงที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศไทย ...

(แคว้นแม่สุริน, 2535)

สูง (น้ำตก)

สูง เป็นคำกริยาแสดงสภาพที่บอกลักษณะหรือคุณสมบัติ มีองค์ประกอบบังคับ 1 ตัว คือ น้ำตก

ข. คำกริยา **ขาดเม็ด**

ข้อความ ...ผนทางดีเปรสชันที่พำพิริพีไรมาตั้งแต่บ่ายเพิ่งจะขาดเม็ดไปเมื่อตอนเกือบ 2 ทุ่ม ...

(บันทึกจากแม่น้ำแคว, 2509)

ขาดเม็ด (ผนทางดีเปรสชัน)

ขาดเม็ด เป็นคำกริยาแสดงสภาพที่บอกลักษณะหรือคุณสมบัติ มีองค์ประกอบบังคับ 1 ตัว คือ ผนทางดีเปรสชัน

ค. คำกริยา แคบๆ

ข้อความ ...เบื้องหน้าเป็นสะพานไม้แคบๆ ...

(ลัดไปเที่ยวแคนยอนน้อย ,2516)

แคบๆ (สะพานไม้)

แคบๆ เป็นคำกริยาแสดงสภาพที่บอกลักษณะหรือคุณสมบัติมีองค์ประกอบบังคับตัว 1 ตัว คือ สะพานไม้

ง. คำกริยา เปลี่ยวร้าง

ข้อความ ...เราไม่รู้ว่าเราจะพบอะไรบ้างบนเส้นทางที่เปลี่ยวร้าง...

(บันทึกบนทางสายเปลี่ยว,2524)

เปลี่ยวร้าง (เส้นทาง)

เปลี่ยวร้าง เป็นคำกริยาแสดงสภาพที่บอกลักษณะหรือคุณสมบัติมีองค์ประกอบบังคับตัว 1 ตัว คือ เส้นทาง

ลักษณะของคำกริยาชนิดนี้ตรงกับคำกริยากรรมย่อในในการวิเคราะห์ระดับพื้นผิว
ไวยากรณ์โครงสร้าง

3.3.1.2 คำกริยาแสดงอาการ

3.3.1.2.1 คำกริยาแสดงอาการที่ไม่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่นที่ทำอยู่กับที่

เช่น

คำกริยาเดี่ยว ชำ เจย คิด ตื่น ถล่อม นึก บ่น ผัน รับ ล้ม หลับ หัวเราะ หมอบ
หยุด อุทาน ยิ้ม นิ่ง เป็นต้น

คำกริยาประสม ตาสว่าง ล้าแรง ลืมตา หายใจ หลับตา วางท่า อมยิ้ม อ่อนแรง
 เป็นต้น

คำกริยาซ้อน กอดเข้าเจ้าจุก เคลิ้มหลับ งีบหลับ เร่งรีบ โดดเดี่ยว เหน็ดเหนื่อย หลับนอน เหยียดแข้งเหยียดขา เป็นต้น

ตัวอย่าง

ก. คำกริยา ซ้ำ

ข้อความ ... พอลงมาจากรถเราก็อดซ้ำหน้าตาของกันและกันไม่ได้...

(น้ำตกลองลาน ,2518)

ซ้ำ (เรา)

ซ้ำ เป็นคำกริยาแสดงอาการที่ไม่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่นที่ทำอยู่กับที่ มีองค์ประกอบบังคับ 1 ตัว คือ เรา

ข. คำกริยา หายใจ

ข้อความ ... ผมยืนนิ่งเงียบแทบไม่หายใจ ...

(แก่งละว้าถ้าเนรมิต,2504)

หายใจ (ผม)

หายใจ เป็นคำกริยาแสดงอาการที่ไม่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่นที่ทำอยู่กับที่ มีองค์ประกอบบังคับ 1 ตัว คือ ผม

ค. คำกริยา ผลิบาน

ข้อความ ... ดอกไม้ป่าใช้เวลายาวนานสำหรับการเพาะบ่มเมล็ดที่จะผลิบาน...

(จวบจนสิ้นฤดูกาลขอให้ดอกไม้บานบนภูผาแต้ม,2534)

ผลิบาน (ดอกไม้ป่า)

ผลิบาน เป็นคำกริยาแสดงอาการที่ไม่กระทบกระเทือนผู้อื่นและทำอยู่กับที่ มีองค์ประกอบ
บังคับ 1 ตัว คือ ดอกไม้ป่า

3.3.1.2.2. คำกริยาแสดงอาการที่ไม่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่นที่มีการ เคลื่อนที่ เช่น

คำกริยาเดี่ยว กระโดด กลิ้ง เดิน เต็ม ลูก วิ่ง บิน ย่อง ไหล ไหว คลาน กระโดด
เป็นต้น

คำกริยาประสม เดินเรือ วิ่งรถ

คำกริยาซ้อน ก้าวเดิน เคลื่อนไหว โบกบิน ไต่บิน หล่นไหล เป็นต้น

ตัวอย่าง

ก. คำกริยา บิน

ข้อความ ...ผีเสื้อนับไม่ถ้วน ที่อยู่แถวนี้หลากหลายขนาดบินว่อน ชนิดที่ผีเสื้อนาม
หญ้าในบ้านก็บินเข้ามาหรือตายเกลื่อนสนาม...

(เราสอยดาวป่าสุดท้ายของตะวันออก, 2517)

บิน (ผีเสื้อ)

บิน เป็นคำกริยาแสดงอาการที่ไม่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่นที่มีการเคลื่อนที่ มีองค์
ประกอบบังคับ 1 ตัวคือ ผีเสื้อ

ข. คำกริยา วิ่งรถ

ข้อความ ...ตำรวจทางหลวงวิ่งรถมาพอดี...

(ถ้าพระงาม, 2513)

วิ่งรถ (ตำรวจทางหลวง)

วิงรต หมายถึง ขับรต เป็นคำกริยาแสดงอาการที่ไม่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่นที่มีการเคลื่อนที่ มีองค์ประกอบบังคับ 1 ตัวคือ ตำรวจทางหลวง

ค. คำกริยา โบายบิน

ข้อความ ...ฝูงผีเสื้อสีเหลืองอ่อนนับร้อยขยับปีก**โบายบิน**เรียวน้ำเป็นสายยาว...
(วันที่ลมร้อนย้อนคืนสู่หมู่เกาะอ่างทอง,2540)
โบายบิน (ฝูงผีเสื้อสีเหลืองอ่อนนับร้อย)

โบายบิน เป็นคำกริยาแสดงอาการที่ไม่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่นที่มีการเคลื่อนที่ มีองค์ประกอบบังคับ 1 ตัวคือ ฝูงผีเสื้อสีเหลืองอ่อนนับร้อย

3.3.1.3 คำกริยาแสดงความรู้สึก

3.3.1.3.1 คำกริยาแสดงความรู้สึกที่ไม่เกี่ยวข้องกับผู้อื่นหรือสิ่งอื่น เช่น

คำกริยาเดี่ยว เครียด เคลิ้ม เพลิน สนุก สดชื่น ล้ำ สับสน เคลิ้ม เป็นต้น

คำกริยาประสม ชื่นใจ ดีใจ ท้อใจ เบาใจ ละเหยใจ ย่อท้อ มหัศจรรย์ใจ สำราญใจ สบายใจ เป็นต้น

คำกริยาซ้อน คริ้มอกคริ้มใจ ตื่นเต้นเร้าใจ สดชื่นแจ่มใส เพลิดเพลิน เป็นต้น

ตัวอย่าง

ก. คำกริยา เครียด

ข้อความ ...น้ำตกลมวกเหล็กเหมาะสำหรับนักท่องเที่ยวในการพักผ่อนสมองหลังจากที่**เครียด**มาตลอดทั้งสัปดาห์ ...
(ถ้าพระงาม,2513)

เครียด (นักท่องเที่ยว)

เครียด เป็นคำกริยาแสดงความรู้สึกที่ไม่เกี่ยวข้องกับผู้อื่นหรือสิ่งอื่น มีองค์ประกอบบังคับ
ตัว 1 ตัว คือ นักท่องเที่ยวนัก

ข. คำกริยา **ใจชื้น**

ข้อความ ...นั่นเองเราทุกคนจึงค่อยใจชื้นขึ้นมาบ้าง...

(ท่องป่าขุนน้ำวังสู่ยอดดอยหลวง ,2533)

ใจชื้น (เราทุกคน)

ใจชื้น เป็นคำกริยาแสดงความรู้สึกที่ไม่เกี่ยวข้องกับผู้อื่นหรือสิ่งอื่น มีองค์ประกอบบังคับ
ตัว 1 ตัว คือ เราทุกคน

ค. คำกริยา **สดชื่นแจ่มใส**

ข้อความ ...ทุกคนโดยเฉพาะพวกเราค่อนข้างจะสดชื่นแจ่มใสเพื่อเมื่อวานไปซ้อม
เดินจากเหวสุวัตไปเหวไทร เบาะ ๆ ไปได้กลับ 4 กม....

(ปลายฤดูแล้งในป่าเขาใหญ่,2522)

สดชื่นแจ่มใส (พวกเรา)

สดชื่นแจ่มใส เป็นคำกริยาแสดงความรู้สึกที่ไม่เกี่ยวข้องกับผู้อื่นหรือสิ่งอื่น มีองค์ประกอบ
บังคับตัว 1 ตัว คือ พวกเรา

3.3.2 คำกริยาที่มีองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว

เขียนเป็นโครงสร้างประโยคระดับตรรกะว่า

คำกริยา (A0,A1)

A0 หมายถึงองค์ประกอบบังคับตัวที่ 1 ซึ่งเป็นประธานของประธานของประโยค

A1 หมายถึงองค์ประกอบบังคับตัวที่ 2 ซึ่งเป็นประธานของกรรมของประโยค

คำกริยาที่มีองค์ประกอบบังคับ 2 ตัวในสารคดีท่องเที่ยว ได้แก่คำกริยาประเภทต่างๆ คือ

3.3.2.1 คำกริยาแสดงสภาพ

3.3.2.1.1 คำกริยาแสดงสภาพทำนองเดียวกัน เช่น

คำกริยาเดียว ขนาน กลมกลืน คล้าย คู่ม เท่า บรรจบ เหมือน เป็นต้น

คำกริยาซ้อน คล้ายคลึง ทัดเทียม เท่าเทียม เทียบเทียม เป็นต้น

ตัวอย่าง

ก. คำกริยา **เหมือน**

ข้อความ ...นายชม ลักษณะท่าทางปราดเปรียวว่องไวเหมือนตำรวจภูธรชายแดน...

(บันทึกจากแม่น้ำแคว,2509)

เหมือน(นายชม,ตำรวจภูธรชายแดน)

เหมือน เป็นคำกริยาแสดงสภาพทำนองเดียวกัน มีองค์ประกอบบังคับตัว 2 ตัว คือ นายชม เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 1 และ ตำรวจภูธรชายแดน เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 2

ข. คำกริยา **คล้ายคลึง**

ข้อความ ...บอกได้ทันทีเลยว่าที่นี่มีลักษณะคล้ายคลึงกับภูกระดึงแห่งจังหวัดเลย...

(ทุ่งดอกไม้ละลานตาที่ป่าฝนบนภูสอยดาว,2537)

คล้ายคลึง(ที่นี่,ภูกระดึงแห่งจังหวัดเลย)

คล้ายคลึง เป็นคำกริยาแสดงสภาพทำนองเดียวกัน มีองค์ประกอบบังคับตัว 2 ตัว คือ ที่นี่ เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 1 และ ภูกระดึงแห่งจังหวัดเลย เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 2

3.3.2.1.2 คำกริยาแสดงสภาพที่ต้องมีผู้อื่นหรือสิ่งอื่นมาช่วยเสริมความหมายให้ชัดเจนขึ้น

เช่น

คำกริยาเดี่ยว คือ นอง มี เป็น แพ้ ไร่ หาย ปราศจาก เป็นต้น

คำกริยาซ้อน ไกล่ชิด ขาดแคลน หมดสิ้น ลดหล่น เป็นต้น

ตัวอย่าง

ก. คำกริยา เป็น

ข้อความ ...วังตะเคียนเป็นเพียงสถานีหยุดรถเล็กๆ...

(วังตะเคียน ,2510)

เป็น (วังตะเคียน,สถานีหยุดรถ)

เป็น เป็นคำกริยาแสดงสภาพที่ต้องมีผู้อื่นหรือสิ่งอื่นมาช่วยเสริมให้ความหมายชัดเจนยิ่งขึ้น มีองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว คือ วังตะเคียน เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 1 สถานีหยุดรถ เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 2

ข. คำกริยา มี

ข้อความ ... เราไต่ขึ้นไปยังคูด่านในซึ่งมีหินตึกตาจีนประดับอยู่บนพื้นสูง...

(วันที่ลมร้อนย็นคืบสู่มู่เกาะอ่างทอง : 2540)

มี (คูด่านใน,ตึกตาหินจีน)

มี เป็นคำกริยาแสดงสภาพที่ต้องมีผู้อื่นหรือสิ่งอื่นมาช่วยเสริมให้ความหมายชัดเจนยิ่งขึ้น มีองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว คือ คูด่านใน เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 1 ตึกตาหินจีน เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 2

3.3.2.2 คำกริยาแสดงอาการ

3.3.2.2.1 คำกริยาแสดงอาการที่ไม่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอยู่กับที่

คำกริยาเดี่ยว คล้ำ ไถล อยู่ ค้าง พัก หลง เป็นต้น

คำกริยาประสม ค้างคื่น ทอดสมอ จับเวลา ตั้งหลัก บักหลัก เป็นต้น

คำกริยาซ้อน ก่อเกิด เทียวชม เข้าออก พักค้าง ห้อยโหน เป็นต้น

ก. คำกริยา อยู่

ข้อความ ...เกาะนี้มีแนวปะการังน้ำตื้นที่สวยงามอยู่ใต้ผืนน้ำใส...

(วันที่ลมร้อนย้อนคืนสู่หมู่เกาะอ่างทอง,2540)

อยู่ (แนวปะการังน้ำตื้น,ผืนน้ำใส)

อยู่ เป็นคำกริยาแสดงคำกริยาแสดงอาการที่ไม่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่นที่อยู่กับที่ มีองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว คือ แนวปะการังน้ำตื้น เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 1 ผืนน้ำใส เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 2

ข. คำกริยา เก็บภาพ

ข้อความ ...บอยก็แนะนำผมให้ไปเก็บภาพน้ำตกที่ชั้นจัตรแก้ว ซึ่งเป็นชั้นที่สวยงามที่สุด...

(ท่องเที่ยวเมืองกาญจน์กับอินเดียนแดง ,2538)

เก็บภาพ(ผม,น้ำตก)

เก็บภาพ เป็นคำกริยาแสดงคำกริยาแสดงอาการที่ไม่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่นที่อยู่กับที่ มีองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว คือ ผม เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 1 น้ำตก เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 2

ค. คำกริยา พักค้าง

ข้อความ ...นักท่องเที่ยวสามารถพักค้างที่อุทยานฯ ได้ด้วย...

(คุณหมิงและก๊วยหลินเมืองเลข:2542)

พักค้าง(นักท่องเที่ยว,อุทยานฯ)

พักค้าง เป็นคำกริยาแสดงคำกริยาแสดงอาการที่ไม่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่นที่อยู่กับที่ มีองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว คือ นักท่องเที่ยว เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 1 อุทยานฯ เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 2

3.3.2.2.2 คำกริยาแสดงอาการที่ไม่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่นที่มีการเคลื่อนที่

คำกริยาเดี่ยว มา ไต่ ปีน เข้า ซ้ำม ลุย เลียบ เลี้ยว มุด เป็นต้น

คำกริยาประสม คืบคลาน เดินเท้า เดินป่า มุ่งหน้า รับลม เป็นต้น

คำกริยาซ้ำ ขึ้นๆ ลงๆ เป็นต้น

คำกริยาซ้อน กระจัดกระจาย ดำผุดดำว่าย ปายปิ่น ปิ่นปาย เป็นต้น

ก. คำกริยา กลับ

ข้อความ ...เมื่อคณะดังกล่าวข้างต้น ชมทะเลและชายหาดหิน สูดไอโซนพอหอมปาก
หอมคอกลับบ้านกันหมดแล้ว...

(ไปหัวหินกับรถพิเศษ ,2503)

กลับ (คณะดังกล่าว,บ้าน)

กลับ เป็นคำกริยาแสดงคำกริยาแสดงอาการที่ไม่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่นที่มีการเคลื่อนที่ มีองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว คือ คณะดังกล่าว เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 1 บ้าน เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 2

ข. คำกริยา เดินเท้า

ข้อความ ...พวกเราจึงเดินเท้าต่อมายังลานสนที่โหล่นแต่...
(เลยดินแดนแห่งขุนเขามหิศจรรย์,2541)
เดินเท้า (พวกเรา,ลานสนที่โหล่นแต่)

เดินเท้า เป็นคำกริยาแสดงคำกริยาแสดงอาการที่ไม่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่นที่มีการเคลื่อนที่ มีองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว คือ พวกเรา เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 1 ลานสนที่โหล่นแต่ เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 2

ค. คำกริยา ขึ้นๆ ลงๆ

ข้อความ ...เส้นทางเดินป่าศึกษาธรรมชาติบนภูหลวงนี้นับเป็นเส้นทางสัมผัสธรรมชาติที่งดงามและไม่หนักหนาสาหัสสำหรับเราจนเกินไป เพราะเป็นการเดินอยู่บนที่ราบยอดภูสูง ไม่ต้องขึ้นๆลงๆเขามากนัก....
(เลยดินแดนแห่งขุนเขามหิศจรรย์ ,2541)

ขึ้นๆลงๆ (เรา,เขา)

ขึ้นๆ ลงๆ เป็นคำกริยาแสดงคำกริยาแสดงอาการที่ไม่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่นที่มีการเคลื่อนที่ มีองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว คือ เรา เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 1 เขา เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 2

ง. คำกริยา ป่ายปีน

ข้อความ ...เราก็พบเจ้าค้างแวนถิ่นใต้อีกครั้ง ซึ่งโหนตัวจากกิ่งนั้นไปกิ่งนี้ก่อนกระโจนขึ้นหน้าผาแล้วป่ายปีนต่อไปอย่างไม่สนใจว่าจะมีใครเฝ้ามองอยู่...

(วันที่ลมร้อนย้อนคืนสู่หุบหมู่เกาะอ่างทอง ,2540)

ปายป็น (เจ้าค่างแว่นถิ่นใต้, หน้าผา)

ปายป็น เป็นคำกริยาแสดงคำกริยาแสดงอาการที่ไม่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่นที่มีการเคลื่อนที่ มีองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว คือ เจ้าค่างแว่นถิ่นใต้ เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 1 หน้าผา เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 2

3.3.2.2.3 คำกริยาแสดงอาการที่ไม่กระทบกระเทือนผู้อื่นที่ปรากฏสถานการณ์ที่ เช่น

คำกริยาเดี่ยว เกาะ เกี้ยว เคาะ จับ ฉีดยา ถึง เทียบ ผ่าน ฟิง แวะ เป็นต้น

ก. คำกริยา ถึง

ข้อความ ...เราเดินทางกันต่อมาจนถึงสันแปซึ่งเป็นสันสูงสันหนึ่งของภูหลวง...

(ภูหลวง,2511)

ถึง (เรา, สันแป)

ถึง เป็นคำกริยาแสดงคำกริยาแสดงอาการที่ปรากฏสถานการณ์ที่ มีองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว คือ เรา เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 1 สันแป เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 2

ข. คำกริยา แวะ

ข้อความ ...หากท่านมีโอกาสแวะศรีสำโรงและสวรรคโลกแล้ว...

(บันทึกจากแม่น้ำแคว,2516)

แวะ(ท่าน, ศรีสำโรง)

แวะ(ท่าน, สวรรคโลก)

แหวะ เป็นคำกริยาแสดงคำกริยาแสดงอาการที่ปรากฏสถานที่ มีองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว คือ ท่าน เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 1 ศรีสำโรง เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 2 หรือ ท่าน และ สวรรค์โลก

3.3.2.2.4 คำกริยาแสดงอาการที่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่นและทำให้ผู้อื่นหรือสิ่งอื่นเปลี่ยนแปลงสภาพไปจากเดิม

คำกริยาเดียว กก กต แกง ขยับ โคน ช่า ไซ ผัด ผูก บึง เป็นต้น

คำกริยาประสม เก็บภาพ เกาะกลุ่ม จับกลุ่ม จับคู่ ถ่ายทำ ร้องท้อง เป็นต้น

คำกริยาซ้ำ ปิดๆ เปิดๆ เป็นต้น

คำกริยาซ้อน เก็บเกี่ยว ความหา ความคุม เก็บรักษา ชักลาก คู้ยี่เยย เป็นต้น

ก. คำกริยา แบก

ข้อความ ...พวกเราช่วยกันแบกกกล่อง...

(เกาะสาก ,2508)

แบก (พวกเรา,กล่อง)

แบก เป็นคำกริยาแสดงคำกริยาแสดงอาการที่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่นที่ทำให้ผู้อื่นหรือสิ่งอื่นเปลี่ยนแปลงสภาพไปจากเดิม มีองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว คือ พวกเรา เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 1 กล่อง เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 2

ข. คำกริยา ถ่ายภาพ

ข้อความ ...นัทจะได้ถ่ายภาพน้ำตกด้วย...

(ท่องป่าเมืองกาญจน์กับอินเดียนแดง ,2538)

ถ่ายภาพ (น้ำ, น้ำตก)

ถ่ายภาพ เป็นคำกริยาแสดงคำกริยาแสดงอาการที่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่นที่ทำให้ผู้อื่นหรือสิ่งอื่นเปลี่ยนสภาพไปจากเดิม มีองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว คือ น้ำ เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 1 น้ำตก เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 2

ค. คำกริยา ปิดๆ เปิดๆ

ข้อความ ...พวกเราปิดๆ เปิดๆ ประตุรุดกันอยู่อย่างนั้น...

(ท้องป่าเมืองกาญจน์กับอินเดียนแดง : 2538)

ปิดๆ เปิดๆ (พวกเรา, ประตุรุด)

ปิดๆ เปิดๆ เป็นคำกริยาแสดงคำกริยาแสดงอาการที่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่นที่ทำให้ผู้อื่นหรือสิ่งอื่นเปลี่ยนสภาพไปจากเดิม มีองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว คือ พวกเรา เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 1 ประตุรุด เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 2

ง. คำกริยา เหยียบย่ำ

ข้อความ ...บนเทเบิลแลนด์ทางด้านตะวันตกเป็นทุ่งโล่งกว้างใหญ่เต็มไปด้วย
กระทิงและสัตว์ป่าชุกชุมมากทั้งนี้สังเกตได้จากรอยเท้าที่เหยียบย่ำอยู่บน
พื้นดิน...

(ภูหลวง ,2511)

เหยียบย่ำ (กระทิง, พื้นดิน)

เหยียบย่ำ (สัตว์ป่า, พื้นดิน)

เหยียบย่ำ เป็นคำกริยาแสดงคำกริยาแสดงอาการที่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่นที่ทำให้ผู้อื่นหรือสิ่งอื่นเปลี่ยนสภาพไปจากเดิม มีองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว คือ กระทิง เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 1 พื้นดิน เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 2 หรือ กระทิง และ สัตว์ป่า และ กระทิง

3.3.2.2.5 คำกริยาแสดงอาการที่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่นที่มีการเคลื่อนที่

คำกริยาเดี่ยว เช่น ขับ ชี จ้วง จุง โอบ ตืด ดึง ตะกาย ตัก เป็นต้น

คำกริยาซ้อน เช่น ขับชี ชอกซอน พลัดพราก พัดพา ลากจูง เป็นต้น

ก. คำกริยา ขับ

ข้อความ ...ผมขับเจ้าอินเตียนแดง มาถึงกม.ที่ 40 ...

(ท้องป่าเมืองกาญจน์กับอินเตียนแดง ,2538)

ขับ (ผม,เจ้าอินเตียนแดง)

ขับ เป็นคำกริยาแสดงคำกริยาแสดงอาการที่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่นที่มีการเคลื่อนที่ มีองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว คือ ผม เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 1 เจ้าอินเตียนแดง เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 2

ข. คำกริยา ไล่ล่า

ข้อความ ...บางครั้งเมื่อสัตว์ป่าถูกไล่ล่าจากนายพรานก็จะอพยพหลบหนีเข้าไปในป่าของประเทศอื่น...

(ทุ่งดอกไม้ละลานตาที่ป่าฝนบนภูสอยดาว,2537)

ไล่ล่า (นายพราน,สัตว์ป่า)

ไล่ล่า เป็นคำกริยาแสดงคำกริยาแสดงอาการที่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่นที่มีการเคลื่อนที่ มีองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว คือ นายพราน เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 1 สัตว์ป่า เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 2

3.3.3.2.6 คำกริยาแสดงอาการที่เป็นผลต่อสิ่งอื่น

คำกริยาเดี่ยว กรอง กลั่น ก่อ ชีด ชุด จุด ทอ ถัก เป็นต้น

คำกริยาซ้อน ชีดเขียน ก่อสร้าง ประคิดประคอง เป็นต้น

ตัวอย่าง

ก. คำกริยา ก่อ

ข้อความ ...เราบอกเขาว่าอย่าก่อกองไฟริมหาด...

(อันดามัน ทะเลสีโพลิน ,2536)

ก่อก (เขา,กองไฟ)

ก่อก เป็นคำกริยาแสดงคำกริยาแสดงอาการที่เป็นผลต่อสิ่งอื่น มีองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว คือ เขา เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 1 กองไฟเป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 2

ข. คำกริยา ก่อสร้าง

ข้อความ ...ถนนยาวประมาณ 120 กม. ที่คนงานกำลังก่อก่อสร้างอยู่นั้นต่อมากลายเป็นถนนมิตรภาพ...

(เขาสอยดาวป่าสุดท้ายของตะวันออก,2517)

ก่อก่อสร้าง (คนงาน,ถนน)

ก่อก่อสร้าง เป็นคำกริยาแสดงคำกริยาแสดงอาการที่เป็นผลต่อสิ่งอื่น มีองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว คือ คนงาน เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 1 ถนน เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 2

3.3.2.2.7 คำกริยาแสดงอาการที่มีผู้อื่นหรือสิ่งอื่นเป็นจุดหมาย เช่น

คำกริยาเดี่ยว คอย คิดถึง จ้อง ชี้ ตาม ดู ดัก มอง บูชา หา รอ เป็นต้น

คำกริยาประสม คุ่มครอง เดินชม ติดต่อกัน ทำทนาย นับถือ เป็นต้น

คำกริยาซ้อน กราบไหว้ ไหว้คว่ำ คั่นหา มองดู คุ่มกัน ตามหา เป็นต้น
ตัวอย่าง

ก. คำกริยา ไหว้

ข้อความ ...ผมอดไม่ได้ที่จะยกมือไหว้ความตระหง่านของขุนเขา...

(เชียงดาวอีกตำนานแห่งขุนเขา,2539)

ไหว้ (ผม,ความตระหง่านของขุนเขา)

ไหว้ เป็นคำกริยาแสดงคำกริยาแสดงอาการที่มีผู้อื่นหรือสิ่งอื่นเป็นจุดหมาย มีองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว คือ ผม เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 1 ความตระหง่านของขุนเขา เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 2

ข. คำกริยา ทำท่าย

ข้อความ ...วันนี้เราเดินเท้าทำท่ายความสูงชันกันถึงราว 26 กิโลเมตรทีเดียว...

(เลยดินแดนแห่งขุนเขามหัทศจรีย์ ,2541)

ทำท่าย (เรา,ความสูงชัน)

ทำท่าย เป็นคำกริยาแสดงคำกริยาแสดงอาการที่มีผู้อื่นหรือสิ่งอื่นเป็นจุดหมาย มีองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว คือ เรา เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 1 ความสูงชัน เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 2

ค. คำกริยา แลเห็น

ข้อความ ...ผมมองออกไปนอกหน้าต่างแลเห็นเทือกเขาหินปูนอีกมากมาย
อยู่ไกลลิบ...

(คุณหมิงและก๊วยหลินเมืองเลย ,2542)

แลเห็น (ผม,เทือกเขาหินปูน)

แลเห็น เป็นคำกริยาแสดงคำกริยาแสดงอาการที่มีผู้อื่นหรือสิ่งอื่นเป็นจุดหมาย มีองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว คือ ผม เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 1 เทือกเขาหินปูนเป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 2

3.3.2.2.8 คำกริยาแสดงอาการที่มีผู้อื่นหรือสิ่งอื่นมาช่วยเสริมให้ความหมายชัดเจนยิ่งขึ้น

คำกริยาเดี่ยว กล่าว แข่ง จำ คุย ฝ่า พลาด พล่าม รู้ รู้จัก ยืนยัน โวยวาย ว่าย เป็นต้น

คำกริยาประสม ได้กลิ่น ตักตวง ตื่นตะลึง ตัดใจ ปรับตัว หลบมุม วางตัว เป็นต้น

คำกริยาซ้อน จำเรียน เรียนรู้ ยืนยัน หล่อเลี้ยง หลบหลีก หลบหนี ฝ่าฝืน เป็นต้น

ก. คำกริยา รู้จัก

ข้อความ ...ถ้าเหล่านี้อาจจะมี ความสวยงามไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าถ้าแห่งอื่นที่เรารู้จัก กันแล้ว...

(ถ้าพระชยางกระบุรี,2505)

รู้จัก(เรา,ถ้าแห่งอื่น)

รู้จัก เป็นคำกริยาแสดงอาการที่มีผู้อื่นหรือสิ่งอื่นมาช่วยเสริมให้ความหมายชัดเจนยิ่งขึ้น มีองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว คือ เรา เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 1 ถ้าแห่งอื่น เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 2

ข. คำกริยา ได้กลิ่น

ข้อความ ...ท่านจะได้กลิ่นของต้นไม้ ไบไม้ ที่แช่น้ำกำลังเน่า...

(ลัดไปเที่ยวแคนยอนน้อย,2516)

ได้กลิ่น(ท่าน, ต้นไม้ ไบไม้ที่แช่น้ำกำลังเน่า)

ได้กลิ่น เป็นคำกริยาแสดงอาการที่มีผู้อื่นหรือสิ่งอื่นมาช่วยเสริมให้ความหมายชัดเจนยิ่งขึ้น มีองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว คือ ท่าน เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 1 ต้นไม้ ใบไม้ เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 2

ค. คำกริยา เรียนรู้

ข้อความ ...เราต้องเรียนรู้ระดับความเร็วของลมและกระแสน้ำ ต้องตรวจสอบอยู่ตลอดเวลาด้วย...

(อันดามัน ทะเลสีโพลิน ,2536)

เรียนรู้(เรา,ระดับความเร็วของลมและกระแสน้ำ)

เรียนรู้ เป็นคำกริยาแสดงอาการที่มีผู้อื่นหรือสิ่งอื่นมาช่วยเสริมให้ความหมายชัดเจนยิ่งขึ้น มีองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว คือ เรา เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 1 ระดับความเร็วของลมและกระแสน้ำ เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 2

3.3.2.3 คำกริยาแสดงความรู้สึก

3.3.2.3.1 คำกริยาแสดงความรู้สึกที่เกิดที่อวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่ง

คำกริยาเดี่ยว เมื่อย เสียว เป็นต้น

คำกริยาซ้ำ แสบๆ คันๆ เป็นต้น

ก. คำกริยา เสียว

ข้อความ ...เราขึ้นไปยืนอยู่ต้นขอนไม้มองออกไปเห็นระยะทางที่ต้องทำท่ากายกรรมวางเท้าข้างหน้าราว 3-4 เมตรก็ให้เสียวข้อเท้า...

(ปลายฤดูแล้งในป่าเขาใหญ่ ,2522)

เสียว(เรา,ข้อเท้า)

เสียว เป็นคำกริยาแสดงความรู้สึกที่เกิดที่อวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่ง มีองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว คือ เรา เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 1 ข้อเท้า เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 2

ข. คำกริยา แสบๆ คั่นๆ

ข้อความ ...พวกเราต้องคอยระวังพันธุ้ไม้ประเภทมีหนาม เช่น เล็บเหยี่ยว ฯลฯ ที่คอยแต่จะเกี่ยวเนื้อให้เลือดไหลซึม แสบๆ คั่นๆ ตลอดเวลา...
(ถ้าพระงาม ,2513)
แสบๆ คั่นๆ (พวกเรา,เนื้อ)

แสบๆ คั่นๆ เป็นคำกริยาแสดงความรู้สึกที่เกิดที่อวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่ง มีองค์ประกอบ บังคับ 2 ตัว คือ พวกเรา เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 1 เนื้อ เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 2

3.3.2.3.2 คำกริยาแสดงความรู้สึกที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่นหรือสิ่งอื่น

คำกริยาเดียว คุ่น คุ่นเคย เสียชีวิต เป็นต้น

คำกริยาซ้อน คุ่นชิน เป็นต้น

ก. คำกริยา เสียตาย

ข้อความ ...ผมเสียชีวิตไปเห็นสภาพถ้ำแก่งละว้าตอนที่หินก่อตัวอย่างประณีตมาเป็นเวลานับร้อยนับพันปีถูกทุบทำลายไปหลายแห่ง"
(บันทึกจากแม่น้ำแคว ,2509)
เสียชีวิต (ผม,สภาพถ้ำแก่งละว้า)

เสียชีวิต เป็นคำกริยาแสดงความรู้สึกที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่นหรือสิ่งอื่นมีองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว คือ ผม เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 1 สภาพถ้ำ เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 2

ข. คำกริยา คุ่นชิน

ข้อความ ...คนนี่มา คนนั้นไป ผู้คนบนหมู่เกาะอ่างทองดูจะคุ่นชินกับสภาพเช่นนี้...
(วันที่ลมร้อนย้อนคืนสู่หมู่เกาะอ่างทอง: 2540)

คุ่นชิน (ผู้คนบนหมู่เกาะอ่างทอง,สภาพเช่นนี้)

คุ่นชิน เป็นคำกริยาแสดงความรู้สึกที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่นหรือสิ่งอื่นมีองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว คือ ผู้คนบนหมู่เกาะอ่างทอง เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 1 สภาพเช่นนี้ เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 2

3.3.2.3.3 คำกริยาแสดงความรู้สึกต่อผู้อื่น

คำกริยาเดี่ยว ปรารถนา มุ่งมัน หวัง เป็นต้น

ก. คำกริยา ปรารถนา

ข้อความ ...นักท่องเที่ยวที่ปรารถนาประสบการณ์การจากการเดินทางท่องเที่ยวทะเลด้วยเรือใบ...

(อินดามัน ทะเลสีไพลิน ,2536)

ปรารถนา (นักท่องเที่ยว, ประสบการณ์การจากการเดินทางท่องเที่ยวทะเลด้วยเรือใบ)

ปรารถนา เป็นคำกริยาแสดงความรู้สึกที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่นหรือสิ่งอื่นมีองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว คือ นักท่องเที่ยว เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 1 ประสบการณ์การจากการเดินทางท่องเที่ยวทะเลด้วยเรือใบ เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 2

3.3.2.3.4 คำกริยาแสดงความรู้สึกต่อผู้อื่นโดยที่ผู้อื่นหรือสิ่งอื่นนั้นเป็นสาเหตุ

คำกริยาเดี่ยว กลัว เกลียด โกรธ เซ็ด ชอบ เชื่อ เบื่อ รัก โมโห เป็นต้น

คำกริยาประสม ติดใจ ตรึงใจ ประทับใจ สนใจ มันใจ พอใจ เป็นห่วง เป็นต้น

คำกริยาซ้อน ติดอกติดใจ เบื่อแล้วเบื่ออีก ประทับใจประทับใจ ห่วงห่วง เป็นต้น

ก. คำกริยา กลัว

ข้อความ ...ตามพุ่มไม้ริมคลองเราได้เห็นนกหลายชนิดเกาะกันซุกซุม
และไม่กลัวเสียงเรื่อ...

(แก่งหินเพิง,2506)

กลัว (นกหลายชนิด,เสียงเรื่อ)

กลัว เป็นคำกริยาแสดงความรู้สึกต่อผู้อื่นหรือสิ่งอื่นโดยที่ผู้อื่นหรือสิ่งอื่นนั้นเป็นสาเหตุ มีองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว คือ นกหลายชนิด เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 1 เสียงเรื่อ เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 2

ข. คำกริยา ภูมิใจ

ข้อความ ...ทุกคนก็ภูมิใจในการไต่ขึ้นบนภูที่มีเทเบิลแลนด์สูงสุดของเมืองไทย...

(ภูหลวง,2511)

ภูมิใจ (ทุกคน, ในการไต่ขึ้นบนภูที่มีเทเบิลแลนด์สูงสุดของเมืองไทย)

ภูมิใจ เป็นคำกริยาแสดงความรู้สึกต่อผู้อื่นหรือสิ่งอื่นโดยที่ผู้อื่นหรือสิ่งอื่นนั้นเป็นสาเหตุ มีองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว คือ ทุกคน เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 1 ในการไต่ขึ้นบนภูที่มีเทเบิลแลนด์สูงสุดของเมืองไทย เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 2

ค. คำกริยา ดิดอกดิใจ

ข้อความ ...อาหารแปลกใหม่ที่คนกะเหรี่ยงดิดอกดิใจจนยอมแลกที่นั่นก็คือ
แห่นมนี้เอง...

(บันทึกบนทางสายเปลี่ยว แม่ระมาดท่าสองยาง,2524)

ติดอกติดใจ (คนกะเหรี่ยง, แหนม)

ติดอกติดใจ เป็นคำกริยาแสดงความรู้สึกต่อผู้อื่นหรือสิ่งอื่นโดยที่ผู้อื่นหรือสิ่งอื่นนั้นเป็นสาเหตุ มีองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว คือ คนกะเหรี่ยง เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 1 แหนม เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 2

ลักษณะของคำกริยานี้ตรงกับคำกริยากรรมในในการวิเคราะห์ระดับพื้นผิว
ไวยากรณ์โครงสร้าง

3.3.3 คำกริยาที่มีองค์ประกอบบังคับ 3 ตัว

เขียนเป็นโครงสร้างประโยคระดับตรรกะว่า

คำกริยา(A0,A1,A2)

A0 หมายถึงองค์ประกอบบังคับตัวที่ 1 ซึ่งเป็นประธานของประโยค

A1 หมายถึงองค์ประกอบบังคับตัวที่ 1 ซึ่งเป็นกรรมตรงของประโยค

A2 หมายถึงองค์ประกอบบังคับตัวที่ 1 ซึ่งเป็นกรรมรองของประโยค

คำกริยาที่มีองค์ประกอบบังคับ 3 ตัวในสารคดีท่องเที่ยว ได้แก่คำกริยาแสดงอาการประเภทต่างๆ คือ

3.3.3.1 คำกริยาแสดงอาการที่กระทบกระเทือนผู้อื่น

3.3.3.1.1 คำกริยาแสดงอาการที่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่นที่ทำให้ผู้อื่นเปลี่ยนแปลงสภาพไปจากเดิม

คำกริยาเดี่ยว ชัง บรรทุก วาง เทิน ขน แจก ให้ มอบ ฝาก อวด บรรจุ เป็นต้น
คำกริยาประสม ขนานนาม เป็นต้น

ตัวอย่าง

ก. คำกริยา **ชน**

ข้อความ ...เราชนของขึ้นแพเพราะรู้ล่วงหน้าแล้วว่าต้องนอนค้างที่นี้เป็น
แห่งแรก...

(บันทึกจากแม่น้ำแคว,2509)

ชน (เรา,ของ,แพ)

ชน เป็นคำกริยาแสดงอาการที่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่นที่ทำให้ผู้อื่นหรือสิ่งอื่นเปลี่ยนแปลงสภาพไปจากเดิม มีองค์ประกอบบังคับ 3 ตัว คือ เรา เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 1 ของ เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 2 และ แพ เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 3

ข. คำกริยา **ขนานนาม**

ข้อความ ...ยอดเขาแห่งนี้ถูกผู้คนขนานนามด้วยชื่อที่สอดคล้องกับสภาพความเป็น
จริงของธรรมชาติ ภูสอยดาว...

(ทุ่งดอกไม้ละลานตาที่ป่าฝนบนภูสอยดาว,2537)

ขนานนาม (ผู้คน,ยอดเขาแห่งนี้,ภูสอยดาว)

ขนานนาม เป็นคำกริยาแสดงอาการที่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่นที่ทำให้ผู้อื่นเปลี่ยนแปลงสภาพไปจากเดิม มีองค์ประกอบบังคับ 3 ตัว คือ ผู้คน เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 1 ยอดเขา แห่งนี้ เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 2 และ ภูสอยดาว เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 3

3.3.3.1.2 คำกริยาแสดงอาการที่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่นที่มีการเคลื่อนที่

คำกริยาเดี่ยว **นำ เข็น คีน พา ย้าย**

ตัวอย่าง

ก. คำกริยา นำ

ข้อความ ...ได้ที่เรานำติดตัวไปก็หมดเชื้อพอดี...
(ถ้าพระงาม,2513)
นำ (เรา,ได้,ติดตัวไป)

นำ เป็นคำกริยาแสดงอาการที่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่นที่มีการเคลื่อนที่ มีองค์ประกอบบังคับ 3 ตัว คือ เรา เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 1 ได้ เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 2 และ ติดตัวไป เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 3

ข. คำกริยา ย้าย

ข้อความ ...พวกเราย้ายข้าวของกลับลงเรือ...
(แก่งหินเพิง,2506)
ย้าย (พวกเรา,ข้าวของ,เรือ)

ย้าย เป็นคำกริยาแสดงอาการที่กระทบกระเทือนผู้อื่นหรือสิ่งอื่นที่มีการเคลื่อนที่ มีองค์ประกอบบังคับ 3 ตัว คือ พวกเรา เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 1 ข้าวของ เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 2 และ เรือ เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 3

3.3.3.2 คำกริยาแสดงอาการที่ทำร่วมกับผู้อื่น

คำกริยาเดี่ยว เล่า เตือน บอก ปรีक्षा สัญญา เป็นต้น

คำกริยาประสม ชักชวน ชักถาม สอบถาม เป็นต้น

คำกริยา แนะนำ

ข้อความ ...ส่วนสถานที่ที่ผมจะแนะนำให้คุณผู้อ่านต่อไปนี้...
(ไปแรมคืนที่อำวสามร้อยยอด ,2526)

แนะนำ (ผม,สถานที่,คุณผู้อ่าน)

แนะนำ เป็นคำกริยาแสดงอาการที่ทำร่วมกับผู้อื่นมีองค์ประกอบบังคับ 3 ตัว คือ ผม เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 1 สถานที่ เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 2 และ คุณผู้อ่าน เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 3

คำกริยา ชักถาม

ข้อความ ...ผู้เขียนเองนึกเสียดายว่าลงเรือคนละลำกับกำนันบ้านเขาแดงและนายอำเภอ เลยไม่มีโอกาสได้ชักถาม(กำนันบ้านเขาแดงและนายอำเภอ) ความรู้เกี่ยวกับภูมิประเทศแถบนี้เพิ่มเติมระหว่างการเดินทาง...
(กุยบุรี ,2515)

ชักถาม (ผู้เขียน,ความรู้เกี่ยวกับภูมิประเทศแถบนี้,
กำนันบ้านเขาแดงและนายอำเภอ)

ชักถาม เป็นคำกริยาแสดงอาการที่ทำร่วมกับผู้อื่นมีองค์ประกอบบังคับ 3 ตัว คือ ผู้เขียน เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับภูมิประเทศแถบนี้ เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 2 และ กำนันบ้านเขาแดงและนายอำเภอ เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 3

ข้อสังเกต

คำกริยาแสดงอาการ ที่มีองค์ประกอบบังคับ 3 ตัว องค์ประกอบบังคับตัวที่ 2 และ 3 มักจะปรากฏเป็นวลีหรือประโยค แต่ผู้วิจัยพบว่า ลักษณะของคำกริยาที่มีองค์ประกอบบังคับเป็นประโยคนี้ส่วนมากจะเป็นคำกริยาเดี่ยวที่มีคำว่า "ว่า" ลงท้ายเช่น

ก. คำกริยา พบว่า

ข้อความ ...เช้าวันต่อมาเมื่อออกสำรวจพื้นที่รอบๆ ผมก็พบว่าเมื่อคืนนี้เข้ามาพักอยู่บริเวณด้านในของหน่วย ...

(ท้องป่าขุนน้ำวังสู่ยอดดอยหลวง ,2533)

พบว่า (ผม,เมื่อคืนนี้เข้ามาพักอยู่บริเวณด้านในของหน่วย)

พบว่า เป็นคำกริยาที่มีองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว คือ ผม เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 1 และประโยคเมื่อคืนนี้เข้ามาพักอยู่บริเวณด้านในของหน่วย เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 2 และ ก้านบ้านเขาแดงและนายอำเภอ

ข. คำกริยา บอกว่า

ข้อความ ...คุณอาจจะบอกว่าเคยมาเขาใหญ่แล้วตั้งหลายครั้งหลายครา ...

(ปลายฤดูแล้งในป่าเขาใหญ่ ,2522)

บอกว่า (คุณ,เคยมาเขาใหญ่แล้วตั้งหลายครั้งหลายครา)

บอกว่า เป็นคำกริยาที่มีองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว คือ คุณ เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 1 เคยมาเขาใหญ่แล้วตั้งหลายครั้งหลายครา เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 2

ค. คำกริยา กล่าวได้ว่า

ข้อความ ...ผมกล่าวได้ว่าแผ่นดินแถบนี้ ถ้าไม่ติดชายทะเลแล้ว คงเป็นทะเลทรายไปนานแล้ว...

(เขาสอยดาวป่าสุดท้ายของตะวันออก , 2517)

กล่าวได้ว่า (ผม,แผ่นดินแถบนี้ ถ้าไม่ติดชายทะเลแล้ว คงเป็นทะเลทรายไปนานแล้ว17)

กล่าวได้ว่า เป็นคำกริยาแสดงอาการที่ทำร่วมกับผู้อื่นมีองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว คือ ผม เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 1 แผ่นดินแถบนี้ ถ้าไม่ติดชายทะเลแล้ว คงเป็นทะเลทรายไปนานแล้ว เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 2

ง. คำกริยา ทราบว่า

ข้อความ ...อันสนามกอพล์ห้วหีนนี้ดิฉันทราบ(จากพนักงาน)ว่าเป็นสนามกอพล์ที่มีชื่อเสียงที่สุดในตะวันออกไกล...

(ไปห้วหีนกับรถพิเศษ ,2503)

ทราบ(ดิฉัน,พนักงาน, อันสนามกอพล์ห้วหีนเป็นสนามกอพล์ที่มีชื่อเสียงที่สุดในตะวันออกไกล)

ทราบ เป็นคำกริยาที่มีองค์ประกอบบังคับ 3 ตัว คือ ดิฉัน เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 1 พนักงาน เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 2 และ อันสนามกอพล์ห้วหีนเป็นสนามกอพล์ที่มีชื่อเสียงที่สุดในตะวันออกไกล เป็นองค์ประกอบบังคับตัวที่ 3

คำกริยาแต่ละประเภทมีจำนวนองค์ประกอบบังคับที่แตกต่างกันออกไป คำกริยาที่มีองค์ประกอบบังคับเพียงตัวเดียวทั้งคำกริยาแสดงสภาพ คำกริยาแสดงอาการ และคำกริยาแสดงความรู้สึก เมื่อเทียบกับการวิเคราะห์ในโครงสร้างพื้นผิวแนวไวยากรณ์โครงสร้าง คือคำกริยากรรมและกรรมย่อตนเอง คำกริยาที่มีองค์ประกอบบังคับ 2 ตัว คือคำกริยากรรม และ คำกริยาที่มีองค์ประกอบบังคับ 3 ตัว คือคำกริยา ทวิกรรม ซึ่งลักษณะของคำกริยาที่ปรากฏองค์ประกอบบังคับ 3 ตัวจะเป็นคำกริยาแสดงอาการเท่านั้น

ผู้วิจัยสรุปตารางการปรากฏของจำนวนองค์ประกอบบังคับเพื่อแสดงลักษณะการปรากฏของคำกริยาแต่ละประเภทให้เห็นอย่างชัดเจนขึ้น ดังนี้

4 ตารางการปรากฏขององค์ประกอบบังคับ

คำกริยา	A0	A0 A1	A0 A1 A2
1. คำกริยาแสดงสภาพ			
1.1 บอกลักษณะหรือคุณสมบัติ	O	X	X
1.2 ทำนองเดียวกัน	X	O	X
1.3 ต้องมีผู้อื่นมาเสริมความหมาย	X	O	X
2. คำกริยาแสดงอาการ			
2.1 ไม่กระทบกระเทือนผู้อื่น			
2.1.1 ทำอยู่กับที่	O	O	X
2.1.2 ที่มีอาการเคลื่อนที่	O	O	X
2.1.3 ปรากฏสถานที่	X	O	X
2.2 กระทบกระเทือนผู้อื่น			
2.2.1 เปลี่ยนแปลงสภาพ	X	O	O
2.2.2 เคลื่อนที่	X	O	O
2.3 ทำร่วมกับผู้อื่น			O
2.4 เป็นผลต่อสิ่งอื่น	X	O	X
2.5 มีผู้อื่นเป็นจุดมุ่งหมาย	X	O	X
2.6 มีผู้อื่นมาช่วยเสริม	X	O	X
3. คำกริยาแสดงความรู้สึก			
3.1 ที่ไม่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น	O	X	X
3.2 ที่เกิดที่อวัยวะ	X	O	X
3.3 แสดงความรู้สึกต่อผู้อื่น	X	O	X
3.4 แสดงความรู้สึกต่อผู้อื่นโดยที่ผู้นั้นเป็นสาเหตุ	X	O	X

O หมายถึง ปรากฏ

X หมายถึง ไม่ปรากฏ